

Bosætning 2019-2022 - 10 konkrete handlinger

Tiltrækning, modtagelse og fastholdelse af
tilflyttere i Sønderborg Kommune

Styringstrekant

Handleplanen tager afsæt i Sønderborg Kommunes styringstrekant. Styringstrekanten sikrer en helhedsorienteret udvikling og sammenhæng mellem vision og strategi, kommuneplan, politikker, planer og handlinger. Som det fremgår af styringstrekanten, er 'Planer' afledt af byrådets visioner.

Grundfortælling

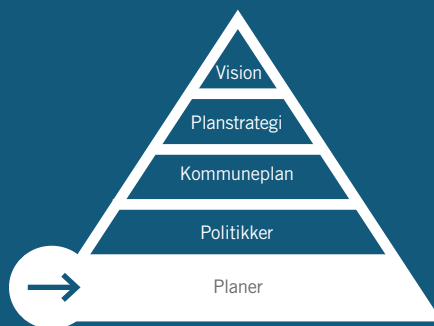
I Sønderborg er hele Europa inden for din rækkevidde. Det er her, at Skandinavien og det kontinentale Europa mødes og bindes sammen. Storbyer som Flensborg, Hamborg og Kiel er vores tætte naboer, imens den veludbyggede infrastruktur med motorvej og lufthavn sikrer korte afstande til andre metropoler som f.eks. Berlin og København.

Vores særlige placering som naturligt knudepunkt i grænselandet har givet os en helt speciel evne til at samarbejde på tværs af grænser, kulturer og skel, og i dag bor og lever 120 forskellige nationaliteter i Sønderborg.

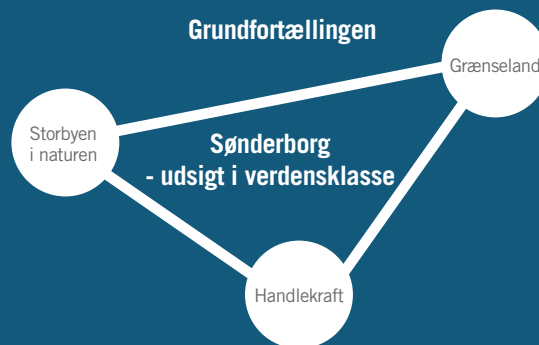
På den ene side rummer Sønderborg alle storbyens karakteristika: Nogle af Danmarks største globale industrikoncerner ligger her. Universitetets campus er landets mest internationale med studerende fra over 50 lande, og snakken på alverdens sprog summer i byens mange restauranter og caféer. Det er også i Sønderborg, at du finder ligeså mange kulturoplevelser og events, som der er dage i året.

Men Sønderborg er på samme tid også noget ganske andet, for vi er en storby midt i naturen. Her er skove, strande, bakker, lunde og søer. Her er 250 km krøllet kystlinje. Her er plads til udfoldelse, ro og dybde.

Styringstrekanten

Grundfortællingen

Arbejdsmarked, videnssamfund og erhvervs-klima

Vi er en del af fremtidens arbejdsmarked og videnssamfund. Vi prioriterer innovation og digitalisering. Vi går forrest som kommune og tør investere i en fremtid, der skaber erhvervs-klima i topklasse. Vores nøgleord er uddannelse, iværksætteri og stærk infrastruktur. Vi vil også arbejde målrettet med at forenkle og forbedre vores administrative processer.

De seks fokusområder

Byrådets Vision og Planstrategi tager udgangspunkt i hele Sønderborg Kommune – med områdets unikke position med særegne landskaber, landsbyer, byer og kulturhistorie.

Byrådets tre fyrtårsprojekter, Project-Zero, Byens Havn og Nordals Ferieresort, er udtryk for, at vi tør satse, prioritere, handle og gennemføre. De seks fokusområder er udpeget af Byrådet og skal skabe sammenhæng mellem den overordnede vision for kommunens udvikling og de fokusområder samt handlinger, der arbejdes med på tværs af fagudvalg og politisk ståsted. De seks fokusområder er udtryk for en politisk prioritering af emner, som skal sætte retning for arbejdet i hele Sønderborg Kommune.

Indledning

”Bosætning 2019-2022 – 10 konkrete handlinger” er en konkret handleplan med fokus på at tiltrække, modtage og fastholde tilflyttere. Handleplanen tager afsæt i Sønderborg Kommunes styringstrekant. Styringstrekanten sikrer en helhedsorienteret udvikling og sammenhæng mellem vision og strategi, kommuneplan, politikker, planer og handlinger.

Som det fremgår af styringstrekanten, er ’Planer’ afledt af byrådets visioner, hvor denne handleplan har bosætning som omdrejningspunkt.

Indhold

Indledning og metode 5

Overblik over handlinger 2019-2022 6

**10 konkrete handlinger:
Hvad skal vi fremover gøre for at tiltrække, modtage og
fastholde tilflyttere i Sønderborg Kommune?** 10

1. Fælles ansvar for og løft af tiltrækning, modtagelse og fastholdelse af tilflyttere
2. Kompetenceløft og specialiseret personale i Borgerservice og Jobcenter
3. Styrkelse af Partnerjob-ordningen
4. Pilotprojekt: Fastholdelse af studerende efter endt uddannelse
5. Ambassadørkorps i styrket samarbejde med lokalsamfund
6. Elektronisk tilflytterpakke: Tilflytter-app
7. Videreudvikling af online tilflytterunivers
8. Styrkelse af sociale aktiviteter for tilflyttere
9. Overblik over fritidsaktiviteter og begivenheder
10. Pilotprojekt: Tilflytterbofællesskaber og Prøveboliger

**Tal og fakta om til- og fraflytning
i Sønderborg Kommune 2015-2017** 21

Indledning og metode

I Sønderborg Kommune er vi afhængige af at kunne tiltrække og fastholde tilflyttere til vores område.

I denne proces favnes der bredt for, at alle tilflyttere uanset fysisk, social eller uddannelsesmæssig baggrund har de bedste forudsætninger for et meningsfuldt og aktivt liv i Sønderborg. Virksomhederne har brug for kvalificeret arbejdskraft, ligesom en arbejdsdygtig befolkning er fundamentet for den skatteindtægt, som får Sønderborgs hjul til at dreje rundt. Men i 2008 begyndte Sønderborgs indbyggertal at falde – en negativ udvikling, der desværre bed sig fast i de følgende år. I 2015 blev Sønderborgs første bosætningsstrategi derfor vedtaget af Byrådet, og senere samme år så Sønderborg Kommunes Tilflytterservice dagens lys.

2015 blev på alle måder et godt år for bosætningen i Sønderborg, da der var positiv tilflytning til Sønderborg fra både ind- og udland. Denne positive udvikling er fortsat i 2016 og 2017, og foreløbige tal for 2018 tyder på, at den positive tilflytning er en vedvarende tendens.

Men der er selvfølgelig plads til både videreudvikling og forbedringer, for selvom udviklingen er positiv, må antallet af tilflyttere gerne blive højere og stabilt – og ligeså vigtigt er, at vi bliver bedre til at fastholde dem, der kommer hertil. For næsten 50% af Sønderborgs tilflyttere rejser igen i løbet af de første tre år. Samtidig ved vi i dag langt mere om tilflytterservice, bosætning samt Sønderborgs metaudfordringer i tiltrækning, modtagelse og fastholdelse, end vi gjorde i 2015. Derfor revideres og opdateres nu den oprindelige strategi fra 2015 i Bosætning 2019-2022, der anviser ti konkrete handlinger for den videre indsats.

'Bosætning 2019-2022 - 10 konkrete handlinger' er dels udarbejdet på baggrund af et stort datagrundlag samt videnindsamling. Sønderborg Kommune har leveret alle GIS-data, der bl.a. belyser det præcise omfang af til- og fraflytning samt giver væsentlig viden om, hvor tilflytterne kommer fra, og hvor dem, der flytter herfra, tager hen, hvor gamle de er, beskæftigelsesmæssige forhold m.m.

Ligeledes er 'Bosætning 2019-2022 - 10 konkrete handlinger' udarbejdet på baggrund af de konkrete erfaringer og den viden, der er blevet indsamlet i Sønderborg Kommunes Tilflytterservice igennem de tre år, der er gået siden etableringen. Ydermere har det været væsentligt at inddrage både til- og fraflyttere i udarbejdelsen for her at indhente vigtig viden om dels oplevelsen af det aktuelle serviceniveau og dels generelle tendenser i til- og fraflytningen. Der er således gennemført telefoninterviews med udvalgte fraflyttere og afholdt to dybdegående fokusgruppeinterviews med i alt 23 repræsentative tilflyttere.

Sidst men ikke mindst har ca. 35 nøgleaktører i den kommunale forvaltning, erhvervsliv, foreninger og organisationer deltaget i udarbejdelsen af 'Bosætning 2019-2022 - 10 konkrete handlinger'. Aktørerne, der bl.a. omfatter repræsentanter fra områdeinitiativer, tværkommunale rekrutteringsindsatser, rekrutteringstunge virksomheder, byråd og uddannelsesinstitutioner, har deltaget i en halvdags handson bosætningsworkshop, hvor de bl.a. deltog i identifikation og prioritering af de ti handlinger.

2015 blev på alle måder et godt år for bosætningen i Sønderborg, da der var positiv tilflytning til Sønderborg fra både ind- og udland. Denne positive udvikling er fortsat i 2016 og 2017, og foreløbige tal for 2018 tyder på, at den positive tilflytning er en vedvarende tendens.

Overblik over handlinger 2019-2022

Indsats	Tiltag	Handling	Effekt
Indsats 1 Fælles ansvar for og løft af tiltrækning, modtagelse og fastholdelse af tilflyttere	a. Dedikerede personer i de vigtigste forvaltninger	1. Udpege faste kontaktpersoner og bosætningsansvarlige i Jobcenteret, Borgerservice, Kultur, Idræt & Fritid, Turisme & Landdistrikter samt kommunikationsafdelingen 2. Stillingtagen til behov for yderligere kontaktpersoner i andre forvaltninger	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre ansvar for og samarbejde om bosætning på tværs af forvaltninger • Udnytte synergier og viden på tværs af forvaltninger • Styrke sammenhængskraft i tilbud til tilflyttere
	b. Styrkelse af Sønderborg Kommunes Tilflytterservice	1. Bosætningskoordinator med speciale i arbejdsmarkedsforhold	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre de nødvendige ressourcer til at løfte og udvikle de reelle opgaver i Tilflytterservice • Styrkelse af indsatser og tilbud
	c. Nedsættelse af skræddersyede arbejdsgrupper	1. Identificere nøgleaktører til de enkelte arbejdsgrupper 2. Afklare kommissorium og mødefrekvens for de enkelte grupper 3. Invitere til, samle og facilitere arbejdsgrupper i videre processer	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre samarbejde og ansvarsfordeling mellem private og offentlige nøgleaktører og interessenter
Indsats 2 Kompetenceløft og specialiseret personale i Borgerservice og Jobcenter	a. Medarbejdere specialiseret i udenlandske tilflyttere	1. Udpegning og uddannelse/efteruddannelse af medarbejdere med speciale i udenlandske tilflyttere i Borgerservice og Jobcenter 2. Specialisterne er faste kontaktpersoner for Tilflytterservice	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre nødvendig viden samt smidig proces/sagsbehandling for udenlandske tilflyttere • Eliminere oplevelsen af forvirring, frustration og manglende viden • Øge samarbejde og videndeling mellem Tilflytterservice, Borgerservice og Jobcenter
	b. Tjekliste for udenlandske tilflyttere	1. Udarbejdelse af Tjekliste-brochure/online-løsning til udenlandske tilflyttere	<ul style="list-style-type: none"> • Give udenlandske tilflyttere overblik og svar på de hyppigst stillede spørgsmål vedr. myndigheder og dokumentation
Indsats 3 Styrkelse af Partnerjob-ordningen	a. Nedsættelse af arbejdsgruppe med fokus på videre udvikling	1. Identifikation af arbejdsgruppemedlemmer 2. Facilitering af arbejdsgruppe 3. Videreudvikling af Partnerjobordning i arbejdsgruppe	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre øget beskæftigelse af partnere og dermed øget tiltrækning og fastholdelse • Fælles ansvar for og dermed styrkelse af Partnerjob på tværs af offentlige og private aktører • Sikre samarbejde med erhvervsliv samt involvering af lokale professionelle aktører inden for HR og rekruttering
	b. Erhvervsmentor-netværk	1. Opbygning af erhvervsmentornetværk i samarbejde med Vækstråd/Erhvervsservice 2. Matche tilflyttere med mentorer	<ul style="list-style-type: none"> • Øge tiltrækning og fastholdelse gennem indsats for at få partnere i job • En-til-en rådgivning og vejledning af jobsøgende partnere • Sætte kompetente frivillige kræfter i spil

Indsats	Tiltag	Handling	Effekt
Indsats 4 Pilotprojekt: Fastholdelse af studerende efter endt uddannelse	a. Pilotprojekt "Fastholdelse af nyuddannede"	1. Identificere pilotprojektets aktører 2. Igangsætte pilotprojekt i samarbejde med relevante aktører 3. Udvikle koncept og indsatser på baggrund af pilotprojekt	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre at flere studerende bliver i Sønderborg efter endt uddannelse • Tværfagligt samarbejde om fastholdelse af studerende efter endt uddannelse
Indsats 5 Ambassadørkorps i styrket samarbejde med lokalsamfund	a. Arbejdsgruppe med fokus på lokalsamfund	1. Identifikation af arbejdsgruppemedlemmer 2. Facilitering af arbejdsgruppe	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre samarbejde med de respektive lokalsamfund og fokus på bosætning i hele kommunen
	b. Etablering af lokale ambassadørkorps	1. Oprettelse af ambassadørkorps i lokalsamfund 2. Konzeptudvikling og opgavebeskrivelse for ambassadørkorps 3. Igangsættelse og implementering	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre lokalt forankret modtagelse af tilflyttere • Sikre at tilflyttere præsenteres for bosætningsmuligheder i hele kommunen • Øget integration af tilflyttere
	c. Løbende samarbejde med Sønderborg Kommunes Tilflytterservice	1. Bistå lokalsamfundene i udarbejdelsen af materialer og online præsentationer samt generel rådgivning/vejledning 2. Arrangere og afholde årligt inspirationsarrangement for lokalsamfund 3. Henvi tilflyttere og potentielle tilflyttere til lokalsamfund	<ul style="list-style-type: none"> • Øge samarbejde mellem de respektive lokalsamfund og Tilflytterservice
Indsats 6 Elektronisk tilflytterpakke: Tilflytter-app	a. Behovsafklaring for App-udvikling	1. Afklare behov for app-løsning som erstatning for fysisk velkomstpakke 2. Økonomisk beregning af udviklingsomkostninger og driftsudgifter 3. Opstilling af business case	<ul style="list-style-type: none"> • Undersøg muligheden for at erstatte fysisk velkomstpakke med overskuelig og fleksibel app • Udvikle integrerede løsninger på tværs af platforme • Sikre moderne og tidssvarende løsning • Sikre at alle relevante og ønskede oplysninger altid er tilgængelige og ved hånden, når det passer tilflytteren
Indsats 7 Videreudvikling af online tilflytterunivers	a. Webstrategi samt oprydning og udbygning af eksisterende site	1. Udarbejdelse af webstrategi som styringsværktøj, herunder kravspecifikation, webstruktur, sitemap og integration til app og andre platforme 2. Opdatering og udbygning af site i henhold til strategi 3. Inddragelse og udarbejdelse af cases 4. Integration med positionering af Sønderborg	<ul style="list-style-type: none"> • Professionelt onlineunivers som krumtap i tiltrækning, modtagelse og fastholdelse – en rød tråd i hele bosætningsindsatsen • Samle alle relevante oplysninger ét sted og lader disse gå hånd i hånd med optimal positionering af Sønderborg • Udnytte platformen og virkemidler til fulde • Sikre sammenhængen mellem bosætning og positionering

Indsats	Tiltag	Handling	Effekt
Indsats 8 Styrkelse af sociale aktiviteter for tilflyttere	a. Nedsættelse af arbejdsgruppe med fokus på sociale aktiviteter	<ol style="list-style-type: none"> 1. Identifikation af arbejdsgruppemedlemmer 2. Facilitering af arbejdsgruppe 3. Retænke og definere sociale arrangementer for tilflyttere i arbejdsgruppe 	<ul style="list-style-type: none"> • Sikre samarbejde og ansvarsfordeling mellem private og offentlige aktører • Styrke sociale aktiviteter gennem samarbejde og inddragelse af aktører
	b. Fastholdelse og udvikling af sociale aktiviteter for tilflyttere	<ol style="list-style-type: none"> 1. Velkomstdag med borgmester delt i to 2. Udvidelse af CaféNy 3. Fastholdelse af tilflytternetværk med Facebookgruppe 4. Månedlig tilflytter-event 	<ul style="list-style-type: none"> • Øge fastholdelse og integration via sociale aktiviteter • Sikre kontinuitet og fastholdelse af velfungerende tilbud og produkter • Sikre udvikling af sociale tilflytter-aktiviteter i overensstemmelse med tilflytternes behov og ønsker
Indsats 9 Overblik over fritidsaktiviteter og begivenheder	a. Udarbejdelse af online og app-integreret oversigt over foreninger samt fælles eventkalender	<ol style="list-style-type: none"> 1. Udarbejdelse af oversigt over alle foreninger i området 2. Foreningsbidrag indsamles 3. Endelig oversigt udarbejdes og ensertes 4. Oversigt integreres i onlineunivers og app-løsning 5. Dialog med Aktørudvalg for Handel, Kultur og Turisme med henblik på fælles udvikling af eventkalender 6. Udvikling og integration af eventkalender 	<ul style="list-style-type: none"> • For første gang sikre tilflyttere, turister og lokalbefolkning et samlet overblik over hhv. foreningsliv og kulturelle begivenheder i Sønderborg • Imødekomme et mangeårigt behov på tværs af aktører, forvaltninger og indsatser • Øge oplevelsen af Sønderborg som et område med liv, puls og aktivitet ved at vise et samlet og aktuelt billede af muligheder og begivenheder • Øge integrationen ved gennem overblik at opfordre til deltagelse i foreningsliv og kulturelle arrangementer
Indsats 10 Pilotprojekt: Tilflytterbofællesskaber og Prøveboliger	a. Pilotprojekt "Corporate bofællesskab"	<ol style="list-style-type: none"> 1. Igangsættelse af pilotprojekt i samarbejde med virksomheder, der stiller eller er interesserede i at stille boliger til rådighed for nye medarbejdere 2. Kortlægning af potentiale, interesse og mulighed for at etablere midlertidige corporate bofællesskaber. 3. Udarbejde anbefaling på baggrund af pilotprojekt 	<ul style="list-style-type: none"> • Undersøge muligheden for at skabe bedre fastholdelse og integration af nye, tilflyttende medarbejdere gennem forskellige former for corporate bofællesskaber
	b. Pilotprojekt Prøveboliger	<ol style="list-style-type: none"> 1. Igangsættelse af pilotprojekt i samarbejde med lokalsamfund 2. Mapping og involvering af andre nøgleinteressenter i pilotprojekt 3. Udarbejde anbefaling på baggrund af pilotprojekt 	<ul style="list-style-type: none"> • Undersøge bosætningspotentialet i evt. etablering af prøveboliger for potentielle tilflyttere • Udnytte best practices fra lignende projekter

Metaudfordringen

Metaudfordringer for bosætning i Sønderborg-området, der rækker ud over Sønderborg Kommunes Tilflytterservice samt 'Bosætning 2019-2022 - 10 konkrete handlinger'

- Diversitet i erhvervslivet
- Tiltrækning af statslige arbejdspladser
- Tiltrækning af studerende
- Tiltrækning af nye uddannelser og studieretninger
- Kvalitet i grundskoler og ungdomsuddannelser
- Diversitet i boligudbud
- Rigt og alsidigt kultur- og fritidsliv
- Infrastruktur

10 konkrete handlinger:

Hvad skal vi fremover gøre for at tiltrække, modtage og fastholde tilflyttere i Sønderborg Kommune?

1. Fælles ansvar for og løft af tiltrækning, modtagelse og fastholdelse af tilflyttere

Hvorfor denne indsats:

Tiltrækning, modtagelse og fastholdelse af tilflyttere går på tværs af de kommunale forvaltninger, ligesom de forskellige indsatsområder går på tværs af private og offentlige aktører og interessenter. I midten er Sønderborg Kommunes Tilflytterservice, der består af en enkelt medarbejder, områdets bosætningskoordinator, der delvist kan trække på Erhvervs-services' kommunikationskonsulent, der dog ikke alene er dedikeret til Tilflytterservice.

Konsekvensen heraf er tredobbelt:

For det første er bosætningskoordinatoren afhængig af velvilje fra og samarbejde med de respektive forvaltninger i kommunen. Her er ikke medarbejdere med ansvar for at bistå Tilflytterservice. Dette kan f.eks. betyde, at en indsats ikke kan implementeres, viden ikke kan fremskaffes, materiale ikke kan opdateres eller en tilflytter ikke kan få svar på et konkret spørgsmål.

For det andet involveres private aktører og interessenter ikke tilstrækkeligt eller systematisk i bosætningsindsatserne, og der mangler på nogle områder fælles ansvar for opgaven på tværs af private og offentlige aktører.

For det tredje bliver bosætningskoordinatorstillingen meget bred og kan nærmest beskrives som en blækspruttefunktion med elementer af jobkonsulent, turistguide, borgerservice, kommunikationsmedarbejder, facilitator og projektleder.

Indsatsens indhold:

a. Dedikerede personer i de vigtigste forvaltninger

Der udpeges faste kontaktpersoner i de i bosætningsøjemed væsentligste forvaltninger. Kontaktpersonerne har som en del af deres ansvarsområde og arbejdsopgave at samarbejde med Sønderborg Kommunes Tilflytterservice om indsatser og tiltag inden for tiltrækning, modtagelse og fastholdelse af tilflyttere samt deltage i relevante arbejdsgrupper.

Som udgangspunkt peges der på følgende fire primære områder:

- Jobcenteret
- Borgerservice
- Kultur, Idræt & Fritid
- Turisme & Landdistrikter

Det bør dog også overvejes, om der skal udpeges lignende faste kontaktpersoner i Økonomi, Teknik & Miljø samt Børn & Uddannelse.

b. Styrkelse af Sønderborg Tilflytterservice

Vigtigheden af ordninger, der hjælper partnere og tilflyttere generelt i job samt det tætte samarbejde med erhvervslivet omkring rekruttering og fastholdelse afspejles i den måde, en lang række af landets kommuner har organiseret deres tilflytterservice. I Aabenraa og Tønder er der f.eks. to medarbejdere, hvor den ene er specialiseret inden for arbejdsmarkedsforhold og den anden i de borgernære områder.

I Esbjerg, der er en af de mest succesfulde tiltrækningskommuner, varetages tilflytterservice af et større team, hvoraf der er afsat særlige ressourcer til partnerjob, samarbejde med erhvervslivet og arbejdsmarkedsforhold.

Det anbefales, at Sønderborg Kommunes Tilflytterservice styrkes med oprettelse af endnu en fuldtidsstilling som bosætningskoordinator med speciale i arbejdsmarkedsforhold. De to bosætningskoordinatorer skal naturligvis arbejde tæt sammen, men ansvarsområder fordeles således, at arbejdsmarkedskonsulenten varetager alle de erhvervs- og jobrettede aktiviteter som f.eks. Partnerjob, tværkommunale rekrutteringsprojekter, jobmessedeltagelse samt samarbejde og dialog med erhvervsliv og private HR-aktører, imens den borgernære bosætningskoordinator varetager de vigtige sociale aktiviteter, events og projekter samt materialer, web, kommunikation, daglig rådgivning og vejledning m.m.

c. Nedsættelse af skræddersyede arbejdsgrupper

Som det vil fremgå af flere af de ti anbefalede handlinger, er det afgørende for succes at arbejde tæt sammen med aktører og interessenter som f.eks. de respektive lokalsamfund, kultur- og sportsaktører som KulturISyd, Skansen og SønderjyskeE samt repræsentanter fra Sønderborgs mange foreninger m.fl. Derfor anbefales det, at der ved udvalgte og væsentlige handlinger nedsættes skræddersyede arbejdsgrupper på tværs af kommunale og private aktører med ansvar for at udvikle og implementere de respektive tiltag (jf. eksempler under Indsats 3, 5 og 8). Sønderborg Kommunes Tilflytterservice er overordnet ansvarlig for samt tovholder og facilitator for grupperne.

2. Kompetenceløft og specialiseret personale i Borgerservice og Jobcenter

Hvorfor denne indsats:

Især udenlandske tilflyttere oplever kontakten til Borgerservice og Jobcenteret som forvirrende og bureaukratisk. Servicen er altid venlig og imødekommende, men tilflytterne oplever ikke, at der er tilstrækkelig viden og kompetence omkring internationale tilflyttere og deres forhold.

Indsatsens indhold:

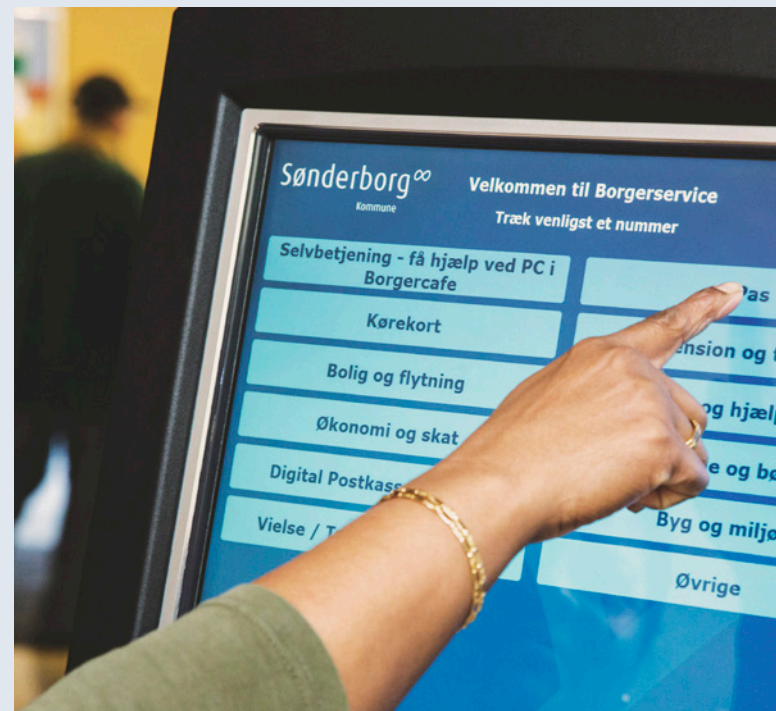
a. Medarbejdere specialiseret i udenlandske tilflyttere

Der udpeges min. en dedikeret medarbejder i hhv. Borgerservice og Jobcenter, der uddannes/efteruddannes inden for forhold gældende udenlandske tilflyttere og som taler dansk, engelsk og tysk flydende. De dedikerede medarbejdere varetager serviceringen af udenlandske tilflyttere (ikke flygtninge) med viden om f.eks. sprogundervisning, opholdstilladelse, offentlige dokumenter som f.eks. kørekort og sygesikringskort, indskrivning i skole og pasningsordning, lægevalg ud fra sprogkompetence m.m. Der bør være tale om en specialistrolle, som også kan rådgive og besvare spørgsmål fra kolleger.

Det anbefales, at de dedikerede medarbejdere samtidig er faste kontaktpersoner for Sønderborg Kommunes Tilflytterservice (jf. Indsats 1.a).

b. Tjekliste for udenlandske tilflyttere

For at understøtte indsatsen over for de udenlandske tilflyttere udarbejdes der en tjekliste i form af en letoverskuelig brochure, der også kan fungere online. Heri samles den vigtige information om, hvad du konkret skal gøre i forhold til myndighederne, når du flytter til Danmark. Den kan f.eks. være opbygget som FAQ: Hvordan får jeg et cpr.-nummer? Gælder mit kørekort i Danmark? Hvordan skriver jeg mine børn op til skole? Hvor kan jeg lære dansk? Hvad sker der, hvis jeg bliver syg? osv.

3. Styrkelse af Partnerjob-ordningen

Hvorfor denne indsats:

Job og karriere er den enkeltfaktor, der har størst indvirkning på beslutningen om at flytte til og fra et område. På samme vis er en medfølgende partners jobmuligheder en af de absolut væsentligste faktorer for både tiltrækning og fastholdelse af tilflyttere. Derfor er det afgørende, at den nuværende Partnerjob-model videreudvikles og professionaliseres.

a. Nedsættelse af arbejdsgruppe med fokus på videreudvikling

Sønderborg Tilflytterservice må og ønsker på ingen måde at konkurrere med private virksomheder inden for rekruttering og HR. I stedet opfordrer Sønderborg Kommunes ”Sådan skaber vi erhvervsservice i topklasse version 2.0” til, at der samarbejdes med lokale, professionelle partnere i det omfang, det er muligt. Det anbefales på denne baggrund, at der etableres en konkret arbejdsgruppe omkring videreudvikling af Partnerjob-ordningen med deltagelse af bl.a. bosætningskoordinator (arbejdsmarkedsforhold) samt repræsentanter fra Jobcenter, kommuneoverskridende jobinitiativer, virksomheder i den nuværende ordning og HR-netværk og endelig lokale virksomheder inden for HR og rekruttering. Den nye arbejdsgruppe har til formål at videreudvikle den nuværende Partnerjobordning samt sikre implementering af nye tiltag inden for ordningen.

b. Erhvervsmentor-netværk

Som en del af Partnerjob-ordningen anbefales det at etablere et erhvervsmentor-netværk, hvor en jobsøgende partner uanset nationalitet kobles med en erhvervsmentor. Der skal således opbygges et frivilligt mentornetværk med bred brancherepresentation. Det vil være en fordel, hvis den jobsøgende kan matches med en i egen branche eller det fag, der søges inden for. Mentoren skal f.eks. kunne bistå med viden om områdets virksomheder (også gerne ud over Sønderborgs grænser), jobmuligheder (herunder også freelance arbejde og selvstændig virksomhed) samt relevante netværk. Ligeledes kan mentoren give gode råd og vejledning om f.eks. CV og jobansøgning. Mentornetværket kan med fordel opbygges i samarbejde med Sønderborg Kommunes Erhvervsservice og Vækstrådet.

4. Pilotprojekt: Fastholdelse af studerende efter endt uddannelse

Hvorfor denne indsats:

(For) mange af de studerende, der kommer til Sønderborg for at studere, forlader området igen efter endt uddannelse. Denne livsfase er en opbrudstid, hvor mobiliteten er stor. De færreste har endnu stiftet familie, studiekammeraterne er på vej ud i verden, og også kollegieboligen skal forlades. Eksamensbeviset er i hus, og alle muligheder står åbne. Igen er det som oftes jobbet, der bestemmer det næste skridt. Skal vi i Sønderborg blive bedre til at holde på vores unge tilflyttere, skal der igangsættes en indsats for, at dette næste skridt er at blive i Sønderborg og tage hul på en spændende karriere – og også meget gerne stifte familie.

Indsatsens indhold:

a. Pilotprojekt ”Fastholdelse af nyuddannede”

Der igangsættes et pilotprojekt med deltagelse af bosætningskoordinator, SDU, ungekoordinator, erhvervsliv og HR-netværk. Projektet har til formål at udvikle og afprøve indsatser, der kan fastholde studerende efter endt uddannelse. Det kan f.eks. være lokal jobmesse, virksomhedsbesøg, lokal jobformidling for specialestudierende, en-til-en karriererådgivning i samarbejde med lokale aktører, tværfaglige sociale aktiviteter for sidsteårsstudierende med fokus på karriere- og bomuligheder i grænselandet osv. På baggrund af pilotprojektets best practice skal der udvikles et koncept/set-up for løbende fastholdelse af tilflyttende studerende.

Selvom det ikke umiddelbart er projektgruppens kommissorium, er det nærliggende også at arbejde med den omvendte problemstilling: Hvad kan vi gøre for at få de mange unge, der forlader Sønderborg for at studere, tilbage efter umiddelbart endt uddannelse, hvor mobiliteten er størst?

5. Ambassadørkorps i styrket samarbejde med lokalsamfund

Hvorfor denne indsats:

At flytte til et nyt sted uden familie, venner og netværk er for de fleste mennesker en stor og livsændrende udfordring. Relationsopbygning og følelsen af tilhørsforhold er afgørende for, om man falder til det nye sted og derfor også, om man bliver. I Sønderborg har vi derfor al mulig interesse i at bakke op om en positiv etablerings- og integrationsproces gennem opsøgende kontakt og sociale aktiviteter.

Ligeledes skal der bakes op om bosætning i hele Sønderborg Kommune, da det er en styrke at kunne tilbyde så mange forskellige bo- og livsmuligheder. Det er således et konkret mål at øge samarbejdet mellem de respektive lokalsamfund og Sønderborg Kommunes Tilflytterservice – ikke mindst i respekt for den viden og det engagement, der er i lokalsamfundene.

Samtidig må det stå klart, at vellykket integration i lokalsamfundene ikke er en opgave, der kan løses af Sønderborg Kommunes Tilflytterservice. Snarere kan Tilflytterservice bakke op om den lokale indsats, der i sagens natur primært bæres af engagerende ildsjæle i landsbylaug og lokale samfund.

Indsatsens indhold:

a. Arbejdsgruppe med fokus på område-initiativer

Der nedsættes en arbejdsgruppe med deltagelse af bosætningskoordinator og repræsentanter fra lokalsamfund, landsbylaug og interesserede ambassadører. Arbejdsgruppen skal arbejde med følgende projekter og koncepter:

b. Etablering af lokale ambassadørkorps

Under de respektive lokalsamfund anbefales det at etablere et ambassadørkorps på 8-10 personer. Ligeledes skal der etableres et eller flere ambassadørkorps, der dækker Sønderborg by. Det er vigtigt, at netværket også består af ”gamle” tilflyttere, der har oplevet, hvordan det er at flytte til netop det pågældende område. Hvert ambassadørkorps/område kan naturligvis udvikle egne tiltag, men som minimum anbefales det, at

- Ambassadørkorpsset tager kontakt til nye tilflyttere i området. Der aftales et indledende besøg og/eller rundtur i området. Ambassadørkorpssets rolle er at introducere tilflytterne til området og de muligheder, der er netop her inden for f.eks. kultur, idræt, fritid, traditioner osv.
- Ambassadørkorpsset sørger for, at tilflytteren – hvis denne ønsker det – i det første og evt. andet år løbende informeres om og inviteres til særlige begivenheder i området.
- Ambassadørkorpsset agerer det første netværk for tilflytteren og hjælper med viden og henvisninger i det omfang, det er muligt.

- Egne lokale tiltag kan f.eks. være en velkomstfest for tilflyttere, tour-de-nabo med fællesspisning osv.

- Ambassadørkorpsset kan matches med potentielle tilflyttere af bosætningskoordinatoren og give dem en introduktion til området.

c. Løbende samarbejde med Sønderborg Tilflytterservice

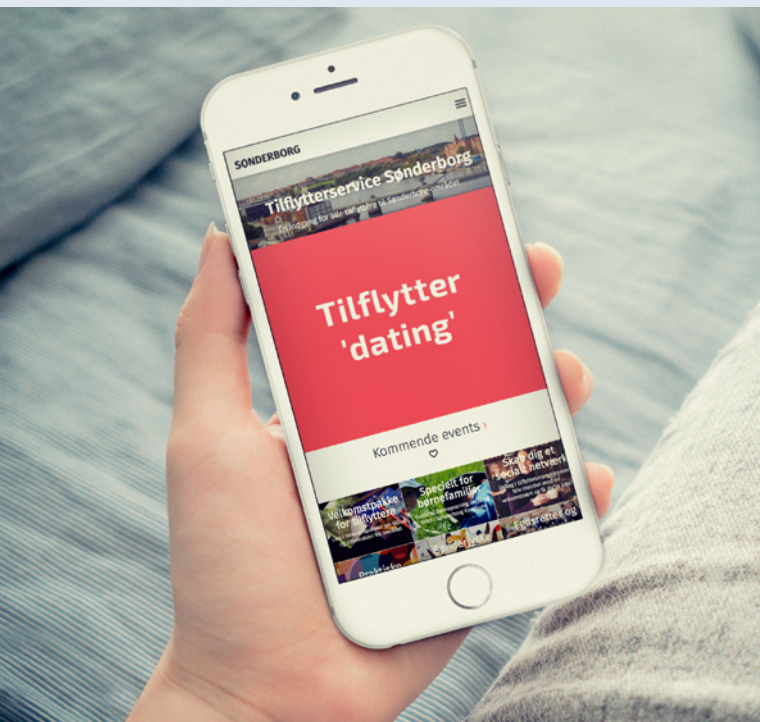
Sønderborgs online tilflytterunivers skal præsentere bosætningsmuligheder i hele Sønderborg Kommune. Der er det vigtigt, at de forskellige lokalområder præsenterer sig selv og har mulighed for at formidle det unikke ved det respektive område. Bosætningskoordinatoren kan understøtte og vejlede formidlingen og ligeledes sikre, at det integreres i online-universet. På samme vis står bosætningskoordinatoren til rådighed for at hjælpe med udvikling af og deltage i lokale ambassadørarrangementer. Ydermere opdaterer bosætningskoordinator og lokalsamfund den eksisterende (lands)byfolder, der skal oversættes til tysk og engelsk.

En gang årligt vil Sønderborg Tilflytterservice være vært ved et årligt inspirationsarrangement for de respektive lokalsamfund og den nedsatte arbejdsgruppe. Formålet med arrangementet er at inspirere til nye tiltag samt dele viden og læring. F.eks. kan temaet for det første møde være ”Prøve-boliger”, som det f.eks. kendes fra Ærø og Samsø, jf. også Indsats 10.

6. Elektronisk tilflytterpakke: Tilflytter-app

Hvorfor denne indsats:

Selve idéen om at byde alle tilflyttere velkommen til området og forsyne dem med relevant information, der kan hjælpe hele bosætningsprocessen, er rigtig god. Imidlertid er den nuværende fysiske tilflytterpakke for stor og uoverskuelig, og derfor har den ikke optimal effekt hos tilflytterne. En fysisk pakke giver heller ikke brugeren mulighed for at sammensætte indholdet efter interesse og eget behov. Ligeledes er en fysisk pakke ikke fleksibel og kræver f.eks. omtryk ved ændringer og tilrettelser. Derfor anbefales det at undersøge muligheden for at erstatte den fysiske velkomstpakke med et simpelt brev, der henviser til en ny tilflytter-app. App'en bør naturligvis også tænkes som et væsentlig værktøj i den videre fastholdelse af tilflytterne.

Indsatsens indhold:

Det undersøges, hvorvidt der er behov for at udvikle en nem og intuitiv tilflytter-app (alternativt en anden online løsning), der er integreret med det online tilflytterunivers. Det vil sige, at oplysninger, der er tilgængelige på sitet, også er tilgængelige via app'en (jf. Indsats 7). App'en skal f.eks. give mulighed for at angive, om man flytter til Sønderborg fra udlandet eller en anden kommune i Danmark, ligesom der skal kunne vælges mellem dansk, engelsk og tysk sprog. Alt efter angivelse af, om man er dansk eller udenlandsk tilflytter, skal app'en generere det rette indhold. Herudover bør det belyses, hvorvidt der er behov for funktioner som f.eks.

a. Mini-kulturguide, der med et glimt i øjet introducerer Danmark/Sønderjylland/Sønderborg – ”Det bør du vide, når du bor i Sønderborg”.

b. Tjekliste-funktion som beskrevet under Indsats 2.b med direkte links til f.eks. blanketter, der skal udfyldes og myndigheder, der skal kontaktes.

c. ”Tilflytter-dating” er ikke en datingfunktion i ordets forstand. I stedet giver den tilflytterne mulighed for at præsentere sig selv og egne interesser for herigennem at finde ligesindede eller deltagere til en bytur eller koncert osv. Det anbefales, at funktionen er Facebook-integreret og i øvrigt tænkes sammen med den eksisterende tilflytter Facebook-gruppe.

d. Pop-up invitationer og remindere om begivenheder, koncerter og events i området.

e. Digitale rabat/gavekuponer, der med en smartphone kan indløses i områdets butikker. Handlen får herigennem mulighed for at præsentere sig selv og fysisk få potentielle nye kunder ind i butikken.

f. Videoklip frem for tunge tekster. F.eks. med borgmesteren, der byder velkommen, en virksomhedsleder fortæller om Partnerjob-indsatsen, bosætningskoordinatoren om CaféNy osv.

g. Relevante links til f.eks. bustider, flytider, transport, eventkalender osv.

Udvikling af app'en er omkostningstung, og derfor er det afgørende, at der indledes med en konkret behovsafklaring. Herunder skal der opstilles økonomisk beregning samt business case.

7. Videreudvikling af online tilflytterunivers

Hvorfor denne indsats:

Det første sted tilflyttere og potentielle tilflyttere søger information om Sønderborg, er på nettet. Derfor er tilflytter-onlineuniverset på Sønderborg.dk krumtappen i indsatsen for at tiltrække tilflyttere. Det er afgørende at huske på, at mange får deres første indtryk af Sønderborg samt det liv og de muligheder, området byder på, via onlineuniverset. Intet i præsentationen bør derfor være uovervejet eller tilfældigt. Dommen falder hurtigt og hårdt, og Sønderborg vil aldrig blive opfattet mere spændende, potentielt og tilgængeligt, end vi selv er i stand til at formidle det online.

Samtidig spiller tilflytteruniverset en væsentlig rolle i modtagelse og fastholdelse, da det er et vigtigt værktøj og en hjælper i selve tilflytnings- og integrationsprocessen.

Indsatsens indhold:

a. Webstrategi samt oprydning og udbygning af eksisterende site

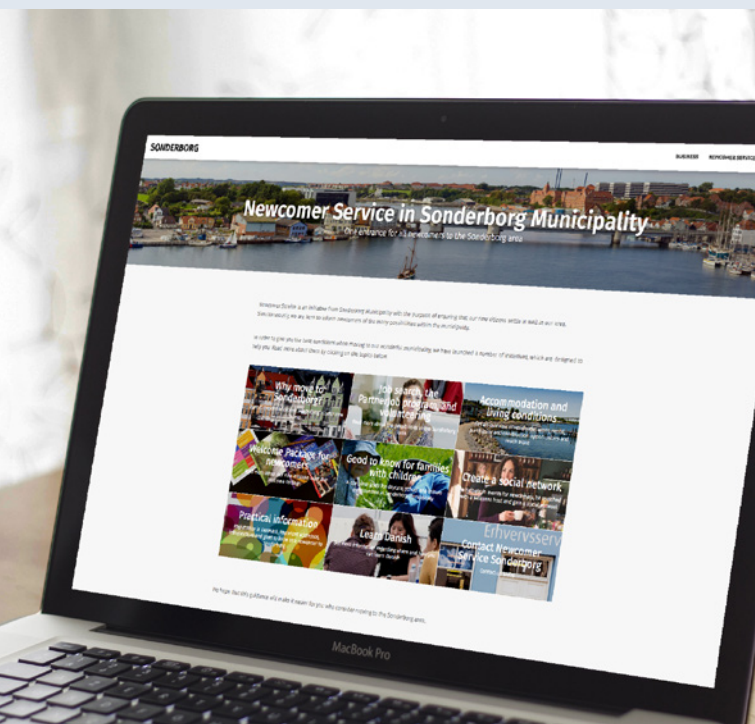
Det anbefales, at der udarbejdes en egentlig webstrategi for det nuværende tilflytterunivers, der skal indeholde gennemarbejdet kravspecifikation, sitemap og webstruktur. Strategien skal være et konkret styringsværktøj for sitets content, SEO, funktioner og videre udvikling. På baggrund af webstrategien opdateres og udbygges tilflytteruniverset med integration til tilflytter-app. Udvikling af det online tilflytterunivers og ny tilflytter-app skal således ses som sammenhængende.

b. Flere cases

Det er webstrategien, der afgør fremtidigt content, men det anbefales at imødekomme tilflytternes ønske om flere cases, der fortæller positivt, realistisk og ærligt om mødet med Sønderborg. Ydermere kan cases bruges til at gøre tungt stof mere interessant. Hør f.eks. Mercedes fra Paraguay fortælle levende og humoristisk om kampen for at få et EU-kørekort og om alt det, hun ville ønske, hun havde vidst, men fandt ud af på den hårde måde – eller Richard fra Sydtyskland om, hvad han og konen gjorde, da ingen af naboerne havde banket på døren i løbet af den første måned.

c. Integration med positionering af Sønderborg

Som en del af meta-indsatsen ”positionering af Sønderborg” er der bl.a. udarbejdet kernefortælling og fakta om Sønderborg, ligesom der forefindes tekstintegrerede profilbilleder og fotodatabase. For at skabe synergi og effekt er det afgørende, at dette materiale bruges i bosætningsøjemed, og at samme tone of voice rammes i tilflytteruniverset. Det er således vigtigt ikke at genopfinde den dybe tallerken men derimod udnytte eksisterende materialer, platform og positionering. Alle eksisterende materialer i positioneringsindsatsen er udarbejdet i tiltrækningsøjemed og henviser til Sønderborg.dk, der også er rammen om tilflytteruniverset. Der er således allerede lagt op til klar integration og fælles fodslag mellem hhv. positionerings- og bosætningsindsats.

8. Styrkelse af sociale aktiviteter for tilflyttere

Hvorfor denne indsats:

Social integration og netværksdannelse anses af tilflytterne som altafgørende for, om man falder til i Sønderborg-området og vælger at blive. De vurderer Sønderborg Kommunes Tilflytterservice sociale arrangementer for tilflyttere som særligt nødvendige og værdifulde. Derfor skal Sønderborg Tilflytterservice fastholde og videreudvikle de eksisterende tiltag samt supplere med nye sociale aktiviteter og arrangementer.

Indsatsens indhold:

a. Nedsættelse af arbejdsgruppe med fokus på sociale aktiviteter

Der nedsættes en arbejdsgruppe med deltagelse af repræsentanter fra bl.a. Kultur, Idræt & Fritid, foreninger og kulturaktører. Gruppens formål er at udvikle koncepter for og indhold i eksisterende og nye sociale tilflytterarrangementer. Repræsentanten fra Kultur, Idræt & Fritid anbefales at være samme person, der fungerer som fast kontaktperson for Tilflytterservice (jf. Indsats 1.a).

Det er arbejdsgruppen, der sammen retænker og definerer kommende sociale arrangementer, men de følgende arrangementer og indsatser anbefales medtaget:

b. Velkomstdag med borgmester delt i to

Det anbefales at fastholde en velkomstdag med borgmesteren men at opdele denne i hhv. en dansk og en international dag. Ligeledes anbefales en hyggelig og uformel tone, hvor borgmesteren f.eks. har tid til snak under det sønderjyske kaffebord osv. Især den danske dag bør være uformel med fokus på hygge og netværk, f.eks. kombineret med et sjovt indlæg om sønderjysk kultur og det særlige ved Sønderborg samt vidensquiz om sønderjysk sprog og mentalitet som det kendes fra pub-quizzer. Den internationale velkomstdag skal medtage en mere generel indføring i dansk kultur.

c. Udvidelse af CaféNy

Det anbefales ligeledes af fastholde CaféNy men også her at tage højde for, at behovene hos danske og udenlandske tilflyttere er væsentlig forskellige. CaféNy skal være

med streg under café og lægge op til hyggelig atmosfære, netværk og mødet mellem tilflytterne. Ligeledes anbefales det, at der ved caféerne inviteres "gamle" tilflyttere til at fortælle om deres personlige erfaringer med mødet med Sønderborg. Caféen bør også have fokus på at engagere deltagerne i kommende sociale arrangementer ved at formidle disse samt sociale værktøjer som app og Facebookgruppe. Sidst men ikke mindst kan de dedikerede medarbejdere fra Jobcenter og Borgerservice med fordel deltage i CaféNy og stå til rådighed for spørgsmål.

c. Fastholdelse af tilflytternetværk med Facebookgruppe

Det velfungerende og uformelle tilflytternetværk med egen Facebookgruppe skal fastholdes og fortsat faciliteres og vedligeholdes af Sønderborg Kommunes Tilflytterservice.

d. Månedslig tilflytter-event

I regi af tilflytternetværket arrangeres der en månedlig tilflytter-event med fokus på at være aktive sammen. Mange tilflyttere peger på, at et sådant tilbud savnes og på mange måder er den ideelle ramme for at møde hinanden og danne netværk. Aktiviteterne defineres af arbejdsgruppen, men det anbefales at udnytte synergien til allerede eksisterende arrangementer og indsatser. F.eks. vil det være oplagt at lade de lokale samfund arrangere besøg med forskellige oplevelser i netop deres områder, ligesom en aktivitet kan være en koncert i Mølleparken, Sønderborghus eller på Alsion, et sportsarrangement eller et virksomhedsbesøg.

9. Overblik over fritidsaktiviteter og begivenheder

Hvorfor denne indsats:

Et væsentlig element i vellykket integration er involvering i Sønderborg-områdets rige foreningsliv. Der findes ca. 700 foreninger i Sønderborg, og det betyder, at det er muligt at dyrke stort set hvilken som helst fritidsinteresse sammen med ligesindede. Dog kræver det viden om tilbuddene. Et samlet overblik over Sønderborgs mange foreningstilbud efterlyses ligeledes i mange andre sammenhænge og vil desuden være til stor gavn for lokalsamfund og lokalbefolkning.

Ydermere tegner det store udbud af foreningsaktiviteter sammenholdt med overblik over arrangementer og events i Sønderborg-området et retvisende og attraktivt billede af et område med liv, puls og udvikling.

Indsatsens indhold:

a. Oversigt over alle foreninger

Der udarbejdes en samlet oversigt over alle foreninger i Sønderborg-området med kort beskrivelse af indhold og muligheder. Foreningerne skal selv udarbejde denne beskrivelse efter en angiven skabelon. Oversigten integreres på Sønderborg.dk og som en del af tilflytter-app'en.

b. Eventkalender

Allerede i dag er en kalenderfunktion integreret i online tilflytteruniverset, men denne er ikke fyldestgørende. Det anbefales, at der tages initiativ til én samlet online kalender for tilflyttere, turister og lokalbefolkning. Kalenderen kan med fordel også medtage nøglearrangementer i Aabenraa og Flensborg.

En sådan kalender vil kræve et tæt og omfattende samarbejde mellem private og offentlige aktører, der skal være indstillede på at løfte i flok. Omvendt vil den fælles kalender kunne imødekomme efterspørgsel fra en lang række aktører og forvaltninger. Det anbefales derfor, at Sønderborg Kommunes Tilflytterservice indleder en konkret dialog med Aktørudvalget for Handel, Turisme & Kultur for at diskutere mulighederne og fælles udarbejdelse af kravspecifikation.

10. Pilotprojekt: Tilflytterbofællesskaber og prøveboliger

Hvorfor denne indsats:

I dag stiller en række virksomheder midlertidige boliger til rådighed for deres medarbejdere. Boligerne ligger spredt både i byerne og kommunen. Midlertidige boliger bakker sjældent op om fællesskab, integration og netværksdannelse, da de netop er midlertidige, og flere tilflyttere fortæller om en oplevelse af ensomhed i de midlertidige boliger, især hvis man er kommet til området uden partner eller familie.

På boligområdet er der flere steder i Danmark gjort forsøg med prøveboliger i f.eks. tre eller seks måneder, der giver tilflyttere mulighed for f.eks. at smage på livet i et landsbysamfund før evt. huskøb på stedet.

Indsatsens indhold:

a. Pilotprojekt ”Corporate bofællesskab”

Der igangsættes et pilotprojekt i samarbejde med de virksomheder, der stiller midlertidige boliger til rådighed for deres medarbejdere. Projektet skal belyse, om der er interesse og mulighed for at etablere midlertidige corporate bofællesskaber. Her kan både være tale om egentlige bofællesskaber for yngre medarbejdere eller flere virksomheder, der har lejligheder i samme kompleks, hvor der tages initiativ til fællesaktiviteter som f.eks. fællesspisning og deltagelse i de sociale arrangementer, der tilbydes af Sønderborg Kommunes Tilflytterservice.

b. Pilotprojekt prøveboliger

Der igangsættes et pilotprojekt med det formål at undersøge etableringen af prøveboliger for potentielle tilflyttere. Som en del af projektet undersøges best practices med lignende ordninger i andre kommuner. Udvikling af et koncept for prøveboliger bør udvikles i tæt samarbejde med de respektive lokalsamfund, der f.eks. vil kunne bidrage med forslag og idéer til, hvordan selve den fysiske bolig kan kobles med sociale aktiviteter og integration i de enkelte områder. Ligeledes kan andre interessenter involveres som f.eks. Økolandsbyen med dens alternative livsstil, ProjectZero med fokus på miljøvenlige boliger og områdets ejendomsmæglere med specialistviden om udbud og efterspørgsel på boligmarkedet.

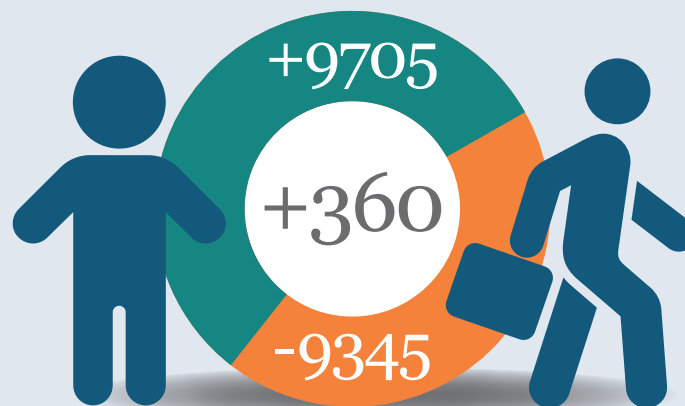
Tal og fakta

om til- og fraflytning i Sønderborg Kommune 2015-2017

Tal og fakta om til- og fraflytning i Sønderborg Kommune 2015-2017

Til- og fraflyttere 2015-2017

I 2015 blev den negative tilflytning for første gang vendt siden 2007. Den positive udvikling er fortsat i 2016-17, ligesom foreløbige tal fra 2018 peger på en tendens, der er ved at bide sig fast.

Fra tilflytter til fraflytter

Af de 3.217 personer, der i 2015 flyttede til Sønderborg, er 49,2 % rejst igen efter tre år. Samme tendens ser ud til at kunne være gældende for de tilflyttere, der er kommet til kommunen i 2016. Af disse er 36,56 % allerede flyttet igen. Det er endnu for tidligt at sige noget om 2017-tilflytterne, men faktum er, at en stor procentdel af Sønderborgs tilflyttere forlader kommunen igen i løbet af de første tre år.

En del af flytningerne skyldes "naturlige" faktorer som f.eks. tidsbegrænsede studieophold, men også mangel på partnerjobs samt nyuddannede, det ikke lykkes at fastholde i området, spiller en væsentlig rolle. Der er gennemført en række interviews med udvalgte fraflyttere, der alle angiver jobskifte og karriere som absolut primære årsag til flytningen.

Tilflytning og fraflytning
2015-2017

År	Personer flyttet til Sønderborg Kommune	Personer flyttet fra Sønderborg Kommune	Netto
2015	3217	3208	+9
2016	3247	2982	+265
2017	3241	3155	+86
IALT	9705	9345	+360

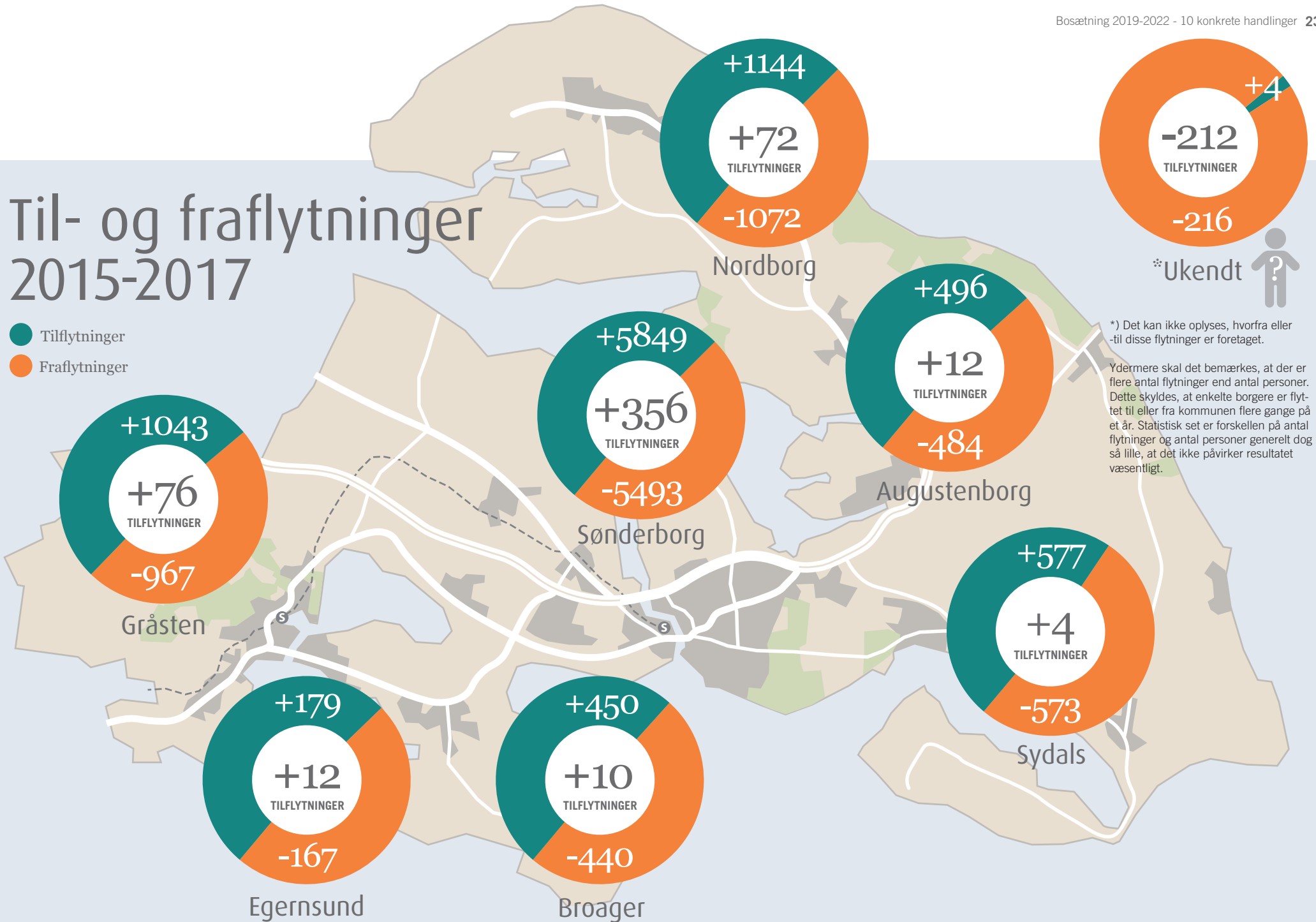
Hvor mange af de tilflyttere, der er kommet til Sønderborg i perioden 2015-2017, er igen flyttet fra området?

År/antal personer flyttet til	Fraflyttet igen 2015	Fraflyttet igen 2016	Fraflyttet igen 2017	Fraflyttet ialt
2015: 3217	17,81% 573	19,30% 621	12,09% 389	49,20% 1583
2016: 3247		17,71% 575	18,85% 612	36,56% 1187
2017: 3241			18,82% 610	18,82% 610*

* Yderligere 263 personer (8,11%) er fraflyttet i første kvartal af 2018.

Til- og fraflytninger 2015-2017

- Tilflytninger
- Fraflytninger

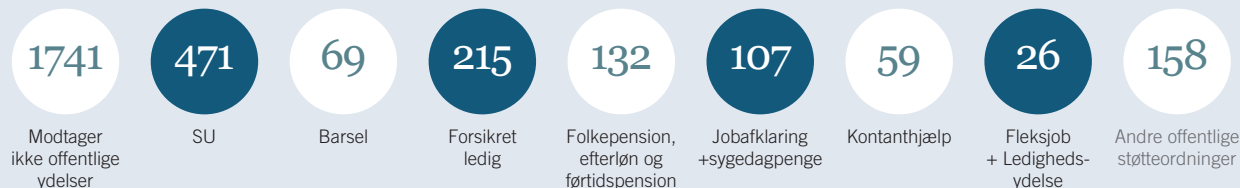

*) Det kan ikke oplyses, hvorfra eller -til disse flytninger er foretaget.

Ydermere skal det bemærkes, at der er flere antal flytninger end antal personer. Dette skyldes, at enkelte borgere er flyttet til eller fra kommunen flere gange på et år. Statistisk set er forskellen på antal flytninger og antal personer generelt dog så lille, at det ikke påvirker resultatet væsentligt.

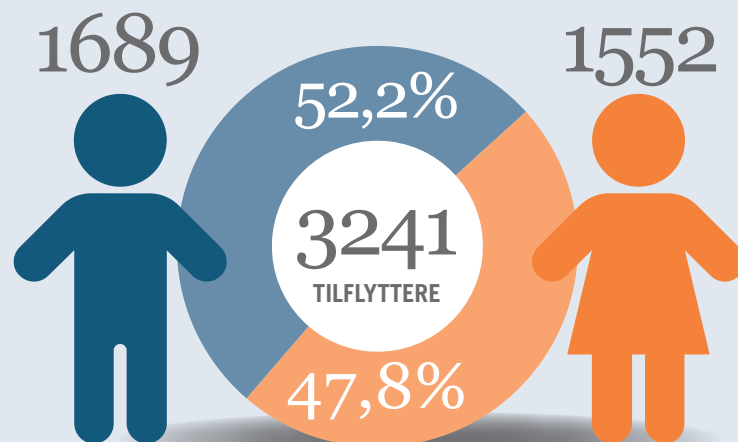
Fokus på 2017: Hvem er vores tilflyttere?

Tilflyttere 2017 fordelt på primære forsørgelsesstatus i 2017

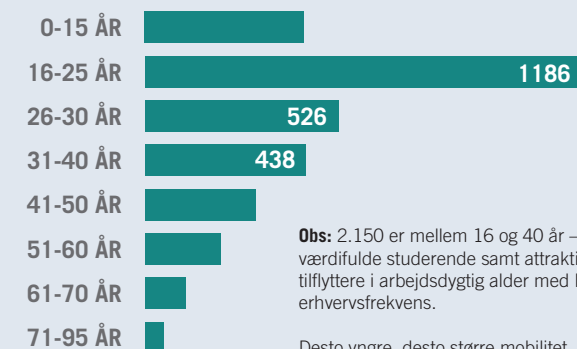

Tilflyttere i 2017

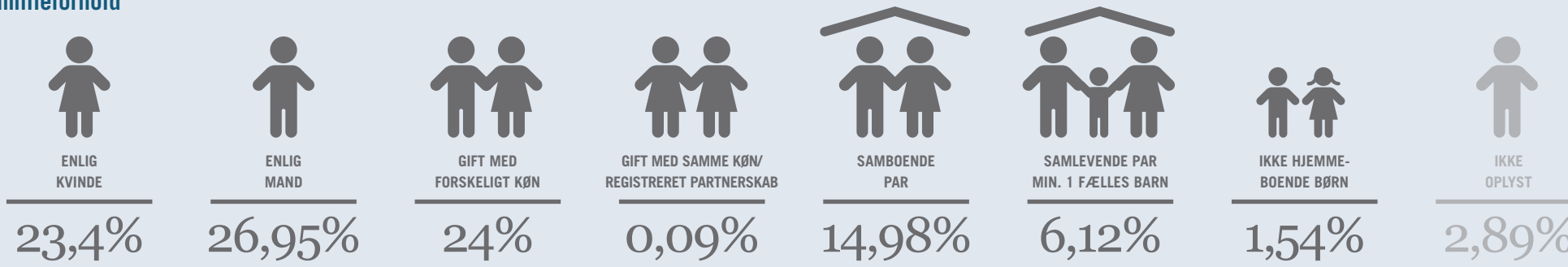
3241 flyttede til Sønderborg Kommune.

Hvor gamle er tilflytterne?

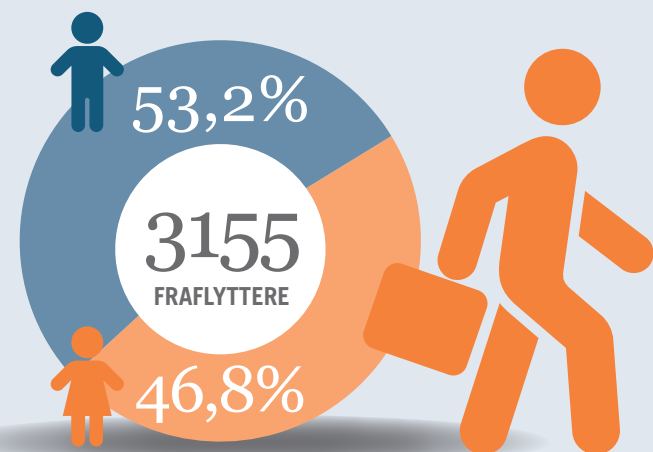
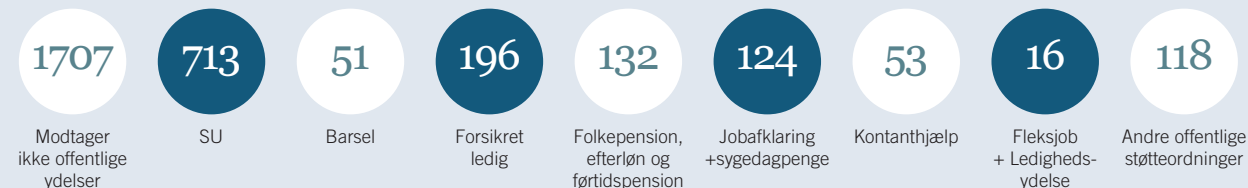

Familieforhold

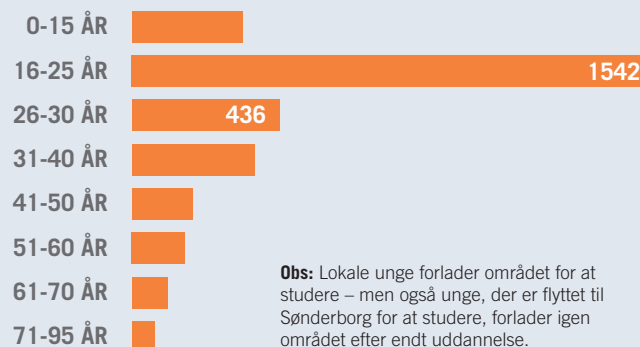

Fokus på 2017: Hvem er vores fraflyttere?

Fraflyttere 2017 fordelt på primære forsørgelsesstatus i 2017

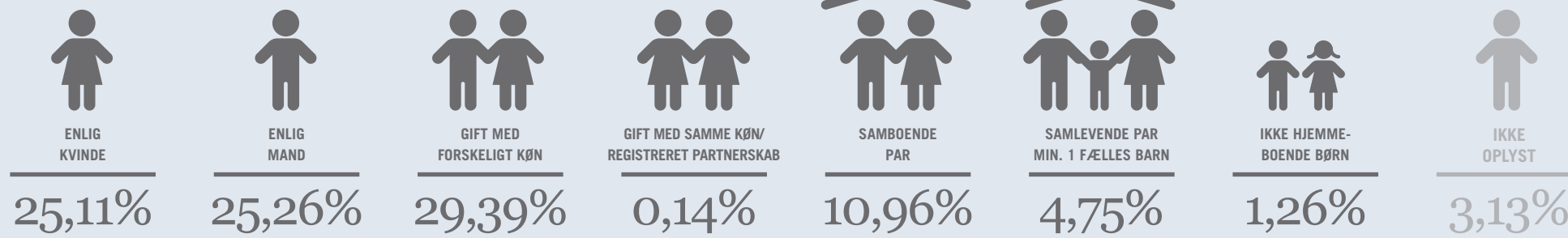
Hvor gamle er fraflytterne?

Fraflyttere i 2017

3155 flyttede fra Sønderborg Kommune.

Familieforhold

Fokus på 2017: Tilflytninger fra andre kommuner

Tilflytning

Flytning til Sønderborg fra andre kommuner i Danmark

Af de 3241 personer som flyttede til Sønderborg i 2017, kom 2269 fra en anden kommune i Danmark. Vi modtog tilflyttere fra stort set alle kommuner. Topscorerne er:

Tilflytternes fødeland*

1869 408

*Der er flere antal flytninger end antal personer. Dette skyldes, at enkelte borgere er flyttet til eller fra kommunen flere gange på et år. Statistisk set er forskellen på antal flytninger og antal personer generelt dog så lille, at det ikke påvirker resultatet væsentligt.

1. AABENRAA

410

2. KØBENHAVN + FR.BERG

199

3. ÅRHUS

162

4. ODENSE

148

5. HADERSLEV

137

6. KOLDING

90

7. TØNDER

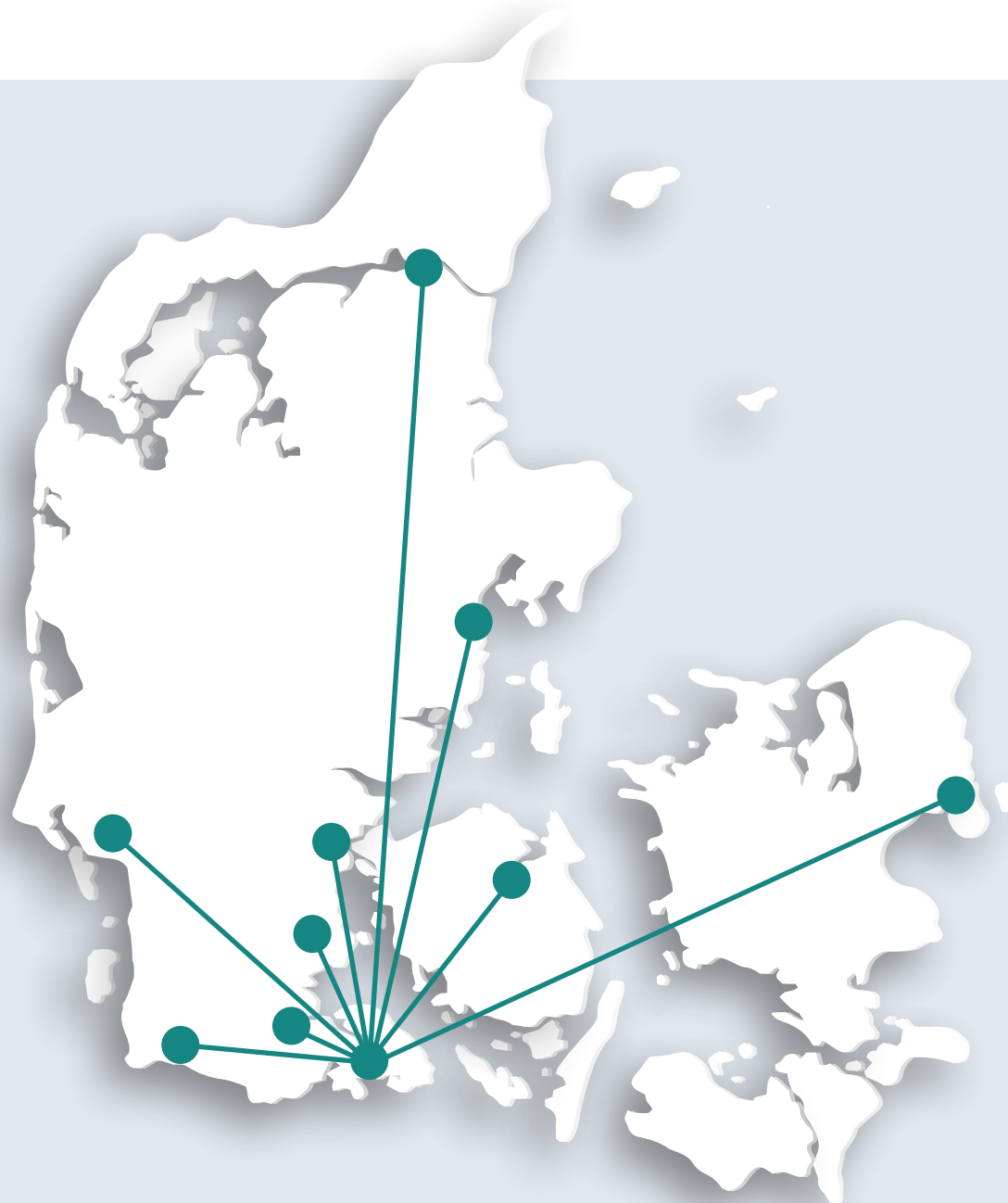
90

8. ESBJERG

84

9. ÅLBORG

72

Fokus på 2017: Fraflytninger til andre kommuner

1. AABENRAA

497

2. ÅRHUS

309

3. KØBENHAVN + FR. BERG

218

4. ODENSE

214

5. KOLDING

139

6. HADERSLEV

127

Fraflytning

Flytning fra Sønderborg til andre kommuner i Danmark

I 2017 flyttede 2540 personer fra Sønderborg til en anden kommune i Danmark. Stort set alle kommuner modtog tilflyttere fra Sønderborg. Topscorerne er:

Fraflytternes fødeland*

2125 433

*Der er flere antal flytninger end antal personer. Dette skyldes, at enkelte borgere er flyttet til eller fra kommunen flere gange på et år. Statistisk set er forskellen på antal flytninger og antal personer generelt dog så lille, at det ikke påvirker resultatet væsentligt.

Fokus på 2017: Tilflytninger fra udlandet

1. TYSKLAND

217

2. RUMÆNIEN

74

3. INDIEN

58

4. ISLAND

42

5. SYRIEN

34

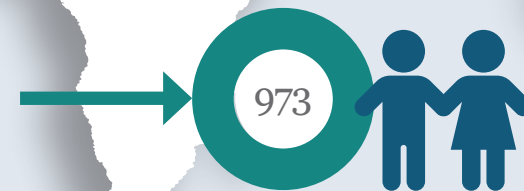
6. USA

34

10-30

POLEN
KINA
SPANIEN
STORBRITANIEN
NORGE
ITALIEN
FRANKRIG
TYRKIET
UKRAINE
UNGARN

Tilflytning fra udlandet

Flytning til Sønderborg fra udlandet

973 flyttede til Sønderborg fra udlandet, hvoraf 179 var danskere, der flyttede hjem igen. De 973 tilflyttere flyttede hertil fra 80 forskellige lande. De lande, som flest flyttede fra, er:

Fokus på 2017: Fraflytninger til udlandet

Fraflytning til udlandet

Flytning fra Sønderborg til udlandet

I 2017 flyttede 616 personer til udlandet fra Sønderborg. 201 af dem er født i Danmark – 415 i udlandet. De flyttede til minimum 54 forskellige lande, hvoraf Top 7 er:

1. TYSKLAND
139

2. USA
64

3. ISLAND
44

4. RUMÆNIEN
35

5. POLEN
27

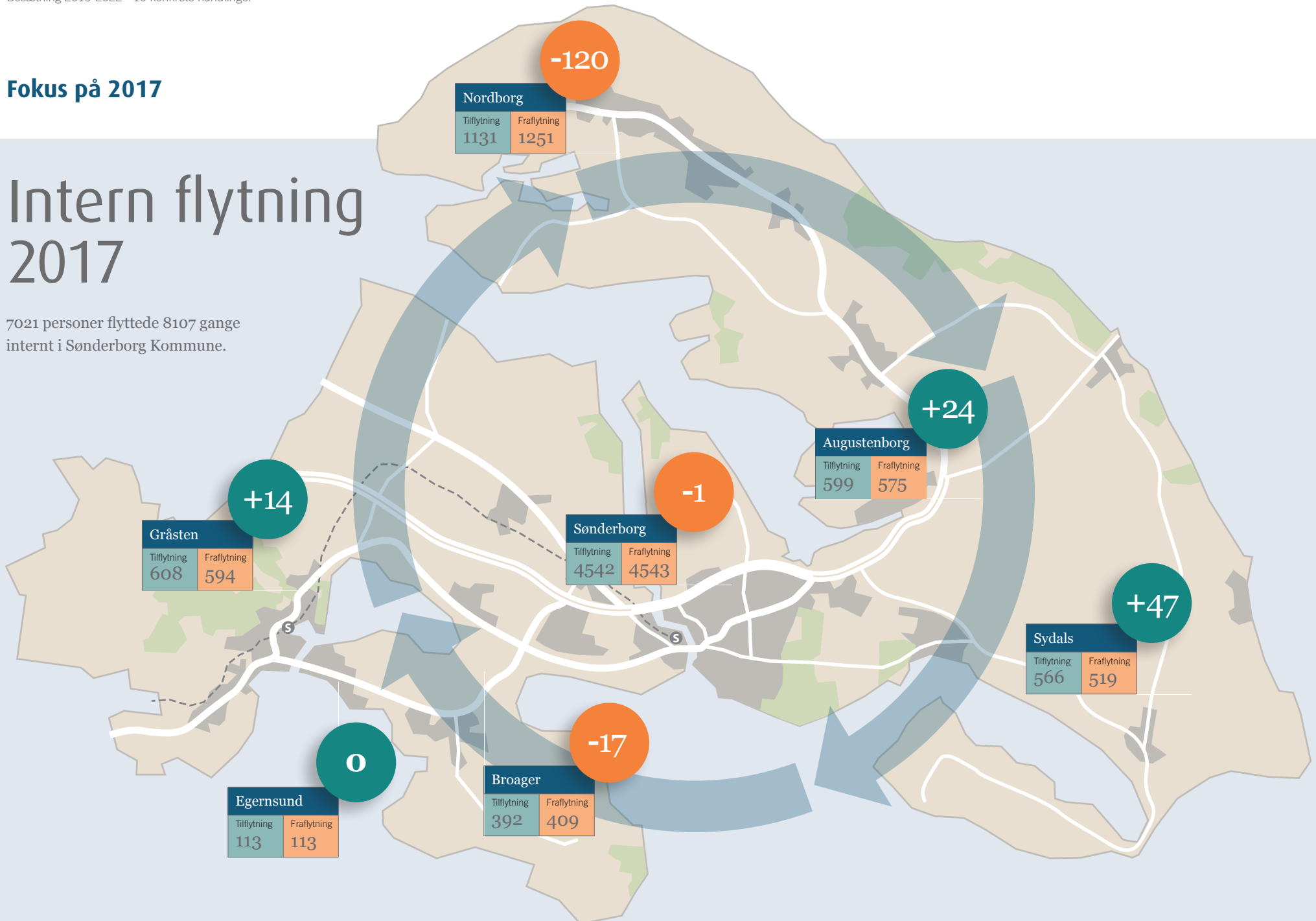
6. UK
24

7. SVERIGE
22

Fokus på 2017

Intern flytning 2017

7021 personer flyttede 8107 gange internt i Sønderborg Kommune.

Sønderborg
Udsigt i verdensklasse

Sønderborg Kommune
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg

T: 8872 6400
post@sonderborg.dk

Sonderborgkommune.dk

Bilag

Bosætning 2019-2022 - 10 konkrete handlinger

**Tiltrækning, modtagelse og fastholdelse af
tilflyttere i Sønderborg Kommune**

Styringstrekant

Handleplanen tager afsæt i Sønderborg Kommunes styringstrekant. Styringstrekanten sikrer en helhedsorienteret udvikling og sammenhæng mellem vision og strategi, kommuneplan, politikker, planer og handlinger. Som det fremgår af styringstrekanten, er 'Planer' afledt af byrådets visioner.

Grundfortælling

I Sønderborg er hele Europa inden for din rækkevidde. Det er her, at Skandinavien og det kontinentale Europa mødes og bindes sammen. Storbyer som Flensborg, Hamborg og Kiel er vores tætte naboer, imens den veludbyggede infrastruktur med motorvej og lufthavn sikrer korte afstande til andre metropoler som f.eks. Berlin og København.

Vores særlige placering som naturligt knudepunkt i grænselandet har givet os en helt speciel evne til at samarbejde på tværs af grænser, kulturer og skel, og i dag bor og lever 120 forskellige nationaliteter i Sønderborg.

På den ene side rummer Sønderborg alle storbyens karakteristika: Nogle af Danmarks største globale industrikoncerner ligger her. Universitetets campus er landets mest internationale med studerende fra over 50 lande, og snakken på alverdens sprog summer i byens mange restauranter og caféer. Det er også i Sønderborg, at du finder ligeså mange kulturoplevelser og events, som der er dage i året.

Men Sønderborg er på samme tid også noget ganske andet, for vi er en storby midt i naturen. Her er skove, strande, bakker, lunde og søer. Her er 250 km krøllet kystlinje. Her er plads til udfoldelse, ro og dybde.

Arbejdsmarked, videnssamfund og erhvervs-klima

Vi er en del af fremtidens arbejdsmarked og videnssamfund. Vi prioriterer innovation og digitalisering. Vi går forrest som kommune og tør investere i en fremtid, der skaber erhvervs-klima i topklasse. Vores nøgleord er uddannelse, iværksætteri og stærk infrastruktur. Vi vil også arbejde målrettet med at forenkle og forbedre vores administrative processer.

De seks fokusområder

Byrådets Vision og Planstrategi tager udgangspunkt i hele Sønderborg Kommune – med områdets unikke position med særegne landskaber, landsbyer, byer og kulturhistorie.

Byrådets tre fyrtårsprojekter, Project-Zero, Byens Havn og Nordals Ferieresort, er udtryk for, at vi tør satse, prioritere, handle og gennemføre. De seks fokusområder er udpeget af Byrådet og skal skabe sammenhæng mellem den overordnede vision for kommunens udvikling og de fokusområder samt handlinger, der arbejdes med på tværs af fagudvalg og politisk ståsted. De seks fokusområder er udtryk for en politisk prioritering af emner, som skal sætte retning for arbejdet i hele Sønderborg Kommune.

Indledning

”Bosætning 2019-2022 – 10 konkrete handlinger” er en konkret handleplan med fokus på at tiltrække, modtage og fastholde tilflyttere. Handleplanen tager afsæt i Sønderborg Kommunes styringstrekant. Styringstrekanten sikrer en helhedsorienteret udvikling og sammenhæng mellem vision og strategi, kommuneplan, politikker, planer og handlinger.

Som det fremgår af styringstrekanten, er ’Planer’ afledt af byrådets visioner, hvor denne handleplan har bosætning som omdrejningspunkt.

Indhold - Bilag

Hvad påvirker beslutningen om at flytte? –forståelsesramme for tiltrækning, modtagelse og fastholdelse

6

Metafaktorer og -udfordringer i bosætningen

- Job- og karrieremuligheder
- Uddannelsesmuligheder
- Udbud af boligformer og -typer
- Fritids- og kulturliv

Rammen for Bosætning 2019-2022 - 10 konkrete handlinger

Hvordan tiltrækker, modtager og fastholder Sønderborg Kommunes Tilflytterservice tilflyttere i dag?

14

Baggrund for organisering og setup

- Eksisterende initiativer under Sønderborg Kommunes Tilflytterservice
- Online tilflytterunivers og materialer
- Netværksdannelse og sociale aktiviteter for tilflyttere
- Rådgivning og vejledning
- Rekruttering og partnerjobs

Bosætningskoordinatorens rolle

Hvordan oplever tilflytterne mødet med Sønderborg?

20

Positive oplevelser i mødet med Sønderborg

Hvorfor flytte til Sønderborg?

- Styrkepositioner bekræftes: Storby i naturen og internationalt udsyn
- Mødet med Sønderborgs befolkning
- Forskelle på dansk og international fokusgruppe

Negative oplevelser i mødet med Sønderborg

- Manglende diversitet i erhvervslivet
- Transport og infrastruktur
- Mangel på kulturelle oplevelser

Udfordringer for internationale tilflyttere

- Tilflytternes oplevelser i mødet med myndighederne
- Kulturelle barrierer
- Sproglige udfordringer
- Åbningstider

Hvordan opleves Sønderborg Kommunes Tilflytterservice og det, vi konkret gør for at tage imod tilflytterne?

- Tilflytternes vurdering af tilbud og materialer

Tilflytternes ønsker og idéer

- Sociale aktiviteter
- Overblik over tilbud og muligheder
- Internationale forhold

Hvad påvirker beslutningen om at flytte? – forståelsesramme for tiltrækning, modtagelse og fastholdelse

Beslutningen om at flytte til en ny kommune eller et nyt land er på samme vis som et områdes evne til at tiltrække og fastholde tilflyttere en kompleks kombination af fire overordnede metafaktorer: Job- og karrieremuligheder, uddannelsesmuligheder, udbud af boligformer og -typer samt fritids- og kulturliv. Hver af de fire dimensioner byder på deres særlige udfordringer for Sønderborg-området. Det er udfordringer, der på mange måder influerer og påvirker hinanden, og som derfor ikke kan løses i nogen enkeltstående strategi:

Metafaktorer og -udfordringer i bosætningen

Job- og karrieremuligheder

For mange tilflyttere er det en konkret jobmulighed, der i første omgang henleder opmærksomheden på Sønderborg-området. I beslutningsprocessen om at søge eller tage imod jobbet vurderes dog ikke kun det pågældende, specifikke job men også de generelle karrieremuligheder i området. Er det f.eks. muligt at finde attraktive og relevante faglige udfordringer og udviklingsmuligheder, og hvordan ser mulighederne ud, hvis det nye job alligevel ikke er optimalt?

I de tilfælde hvor den potentielle tilflytter har en partner, er partnerens karrieremuligheder i ligeså høj grad en afgørende faktor for både tiltrækning og fastholdelse. Kan partneren således ikke finde relevant og meningsfuld beskæftigelse, kan det være meget vanskeligt at overbevise denne om, at det er en god idé at flytte til Sønderborg-området. Det kan også betyde, at familien ikke flytter med den nye medarbejder, hvilket for mange familier ikke er en langtidsholdbar situation. Den ansættende virksomhed må derfor være indstillet på, at det vil blive vanskeligt at fastholde medarbejderen i en

længere årrække. Ligeledes har det stor indflydelse på fraflytning, når den ene part ikke kan finde relevant arbejde og dermed ikke har mulighed for at udleve egne faglige ambitioner eller danne værdifulde netværk via arbejdspladsen.

Sønderborg er udfordret af, at områdets store styrke inden for job- og karrieremuligheder samtidig er den store svaghed. På den ene side kan Sønderborg således tilbyde unikke job- og karrieremuligheder inden for energieffektivisering, cleantech og mekatronik. Som medarbejder i disse sektorer tilbyder områdets markedsledende virksomheder sammen med underskoven af små- og mellemstore virksomheder enhver tænkelig international karrieremulighed med bl.a. adgang til globale netværk, forskning og uddannelse. Mere end halvdelen (60 %) af Sønderborgs industrivirksomheder beskæftiger sig med energiløsninger, og hver 10. arbejdsplads i Sønderborg findes inden for energi og miljø.

Men på den anden side er der i Sønderborg mangel på arbejdspladser til højtuddannede ikke-ingeniører som f.eks. akademikere og djøfere – altså partnerjobs. For de attraktive medarbejdere i industriklyngerne danner ofte par med ligeså

højtuddannede og karrieremindede partnere som dem selv. Årtiers centralisering har medvirket til at skærpe problemet, da det har medført tab af attraktive arbejdspladser i den offentlige sektor. Ligeledes har der i Sønderborgs erhvervsfremmende indsats tidligere været tendens til et snævert fokus på mekatronik og cleantech således, at initiativer inden for disse sektorer er blevet prioriteret i erhvervsfremmen frem for en mere bred eller brancheneutral tilgang.

At skabe større diversitet i Sønderborgs erhvervsliv er et markant fokusområde i Sønderborgs Erhvervsstrategi og i de indsatser, som Sønderborg Kommunes Erhvervsservice, Vækstrådet og Sønderborg Iværksætter Service løfter. Med etableringen af dels Aktørudvalget og udvalget for Kultur, Handel, Idræt og Turisme er der ligeledes sat fornyet fokus på udviklingen af detailhandlen og turismeerhvervet, hvilket forventes at være en integreret del af den kommende opdaterede Masterplan for Handel og Turisme. Ydermere er det lykkedes at tiltrække nye statslige arbejdspladser til området, og det anbefales, at Sønderborg Kommune fortsat systematisk arbejder for at tiltrække statslige arbejdspladser.

Det skal dog stå klart, at større diversitet i erhvervslivet er en vedvarende og mangeårig proces. Den manglende diversitet er således et rammevilkår, som "Bosætningsstrategien 2019-2022 - 10 konkrete handlinger" skal fungere inden for.

Sønderborg er udfordret af, at områdets store styrke inden for job- og karrieremuligheder samtidig er den store svaghed.

Uddannelsesmuligheder

Som metafaktor falder et områdes udbud af uddannelser i to forskellige dele: Dels tiltrækker videregående uddannelsesinstitutioner tilflyttende studerende, der efter endt uddannelse kan forsyne virksomhederne med højtuddannet arbejdskraft, og dels vil potentielle tilflyttende familier helt naturligt vurdere familiens børn og unges uddannelsesmuligheder i området.

Tiltrækning af studerende

Mange af Sønderborgs tilflyttere er unge mennesker, der kommer hertil for at studere. De kommer således hertil, fordi det er her, drømmestudiet er. Eksempelvis tiltrækker Syddansk Universitet i Sønderborg studerende fra hele verden, og campussen er i dag Danmarks mest internationale. Indsatsen for at tiltrække studerende til området er placeret under de respektive uddannelsesinstitutioner. Dette er en optimal løsning, da det er de respektive uddannelsesinstitutioner, der har den afgørende indsigt i målgrupper og markeder, ligesom de har vigtige netværk af samarbejdspartnere og andre uddannelsesinstitutioner.

Hvor adgangen til drømmestudiet er førsteprioritet for den unge studiesøgende, ligger vurderingen af studie- og ungdomsmiljøet lige i halen. Her spiller de enkelte uddannelsesinstitutioner selv en afgørende rolle, da det alene er institutionen/studiet selv, der kan skabe det optimale studiemiljø. Det mere generelle ungdomsmiljø er et højprioritetsområde i Sønderborg Kommune, hvorfor der siden 2014 har været ansat en egentlig ungekoordinator, hvis primære opgave det er at være samlingspunkt og tovholder for de ind-

satser, der skal skabe et alsidigt og attraktivt ungemiljø i hele kommunen. Ligeledes er formidlingen af Sønderborg som studieby en naturlig integreret del af Sønderborgs positioneringsindsats og herunder områdets fælles markedsføringsværktøjskasse.

Tiltrækningsindsatsen på uddannelsesområdet hænger således godt sammen og bakkes ydermere op af et stærkt samarbejde mellem kommune, erhvervsliv og uddannelsesinstitutioner i Uddannelsesrådet.

Uddannelsesområdet rummer dog fortsat stort potentiale i bosætningsøjemed. For desto flere forskellige videregående uddannelser et område har, desto større er tiltrækningspotentialet – og omvendt. Tabet af bl.a. sergentskolen og sygeplejeuddannelse har været smertefuldt for Sønderborg, dels pga. det konkrete tab af studiepladser og dermed tiltrækningsevne men også pga. tabet af uddannelsesmæssig diversitet og bredere appel. Uanset hvilken form for ny videregående uddannelse, der placeres i Sønderborg, vil det være lig med endnu større tiltrækningskraft og appel. Derfor anbefales det, at der i Sønderborg vedvarende og strategisk arbejdes med tiltrækning af nye uddannelsesinstitutioner og studieretninger. Ligeledes ligger der et potentiale i at fastholde de unge tilflyttere i Sønderborg-området efter endt uddannelse (jf. Indsats 4).

Vurdering af uddannelsesmuligheder

For tilflyttende familier vil vurderingen af børnenes uddannelsesmuligheder i form af grundskoler og ungdomsuddannelser samt kvaliteten i tilbuddene være en blandt mange

Uddannelsesområdet rummer dog fortsat stort potentiale i bosætningsøjemed. For desto flere forskellige videregående uddannelser et område har, desto større er tiltrækningspotentialet – og omvendt.

faktorer i beslutningsprocessen. Dette er et område, hvor Sønderborg står godt med gode folkeskoler og en bred vifte af friskoler. Områdets globale orientering og særlige placering i grænselandet er ydermere ensbetydende med internationale gymnasier, skoler og børnehaver, hvilket kan være en udslagsgivende faktor for udenlandske familier. Derfor ligger udfordringen eller potentialet således ikke i et større udbud men måske snarere i synliggørelse og perception af tilbud og kvalitet over for potentielle tilflyttere (jf. Indsats 7). Dog skal det naturligvis påpeges, at der fortsat skal være klart fokus på kvaliteten i områdets folkeskoler og ungdomsuddannelser, hvilket ikke ligger inden for 'Bosætning 2019-2022 - 10 konkrete handlinger' eller Tilflytterservices' rækkevidde. Derimod er det vigtige fokusområder, som der arbejdes målrettet og systematisk med i helhedsplanen for folkeskolen og vidensbysamarbejdet, der er forankret i Børn- og Uddannelses Udvalget.

Udbud af boligformer og -typer

For de fleste mennesker udgør privatboligen den væsentligste ramme om tilværelsen. Derfor vil enhver tilflytter naturligt stille spørgsmålet: Hvordan kan jeg bo i Sønderborg? Bo-brandet er et af Sønderborgs stærkeste kort, da kommunen stort set rummer alle muligheder. Der er således frit valg på alle hylder mellem boligformer som bylejligheder, villaer, landbrugsejendomme, parcelhuse osv., ligesom du selv vælger, om du er til byens liv, vil bo midt i naturen, i et landsbysamfund eller måske ligefrem i en øko-landsby.

Der kan selvfølgelig altid tilføjes nye boligtyper, hvor eksempelvis husbåde har været nævnt i den hidtidige bosætningsstrategi. Omvendt må udviklingen af sådanne boligformer følge de gængse regler for udbud og efterspørgsel, ligesom etableringen af nye boligtyper ikke kan anses for at være en kommunal opgave.

I Sønderborg Kommune er der fokus på at udvikle såvel by som land, og der er således et særligt øje for udvikling af landdistrikterne. 'Bosætning 2019-2022 - 10 konkrete handlinger' skal bakke op herom ved at sikre, at de mange boligmuligheder i hele kommunen synliggøres for tilflyttere og potentielle tilflyttere (jf. Indsats 5).

Fritids- og kulturliv

Hvordan er det liv, jeg kommer til at leve i Sønderborg? Kan jeg falde til, få nye venner og danne nye netværk? Hvordan bliver min tilværelse uden for arbejdspladsen eller efter studietid? Svarene herpå skal findes i det komplekse spændingsfelt mellem kulturelle og sociale tilbud, forenings-

fritidsliv, infrastruktur, mentalitet, netværksdannelse og individuelle interesser og sociale kompetencer. Det vil sige, at der ikke findes et entydigt svar men derimod et individuelt svar for hver tilflytter. Men det er et svar, som skal og kan hjælpes på vej – både for at tiltrække men i ligeså høj grad for at fastholde tilflyttere. For er det eksempelvis kun arbejds- eller studielivet, der fungerer, imens der ingen social kontakt eller følelse af tilhørsforhold er i fritiden, vil bosætningen i Sønderborg ikke holde længe.

Sønderborg har en række meget konkrete styrker inden for fritids- og kulturliv. Det gælder f.eks. placeringen midt i naturen, der giver mulighed for både ro og idyl samt masser af udendørs aktiviteter. På samme måde er Sønderborg en unik kombination af storbyens liv og puls og enestående natur. Denne placering som storby midt i naturen vægtes meget højt af områdets tilflyttere. Samtidig har Sønderborg et rigt kulturliv med ligeså mange koncerter, udstillinger, events og kulturelle begivenheder, som der er dage i året. Foreningslivet er rigt og alsidigt med over 700 forskellige foreninger, der gør det muligt at dyrke en hvilken som helst interesse og sportsgren sammen med ligesindede – fra jazz, maleri, tango og bridge til karate, rapelling, dykning og vandring. Shoppingcenter, restauranter, caféer, symfoniorkester, biografer og butikker bidrager ligeledes til dagligdagen og det liv, der her kan leves.

Med andre ord er rammerne gode for det liv, du som tilflytter kan leve i Sønderborg en egentlige udfordring ligger derfor i tre faktorer. Den første er det negative og fejlagtige ud-kantsstempel, som mange større provinsbyer i Danmark må kæmpe med og som påvirker danske tilflyttere.

Bo-brandet er et af Sønderborgs stærkeste kort, da kommunen stort set rummer alle muligheder.

Arbejdet for at imødegå dette negative billede og de afledte konsekvenser foregår via Sønderborg Kommunes løbende positioneringsindsats og naturligvis gennem det politiske arbejde på en række fronter. Den anden udfordring er konkret at synliggøre de mange tilbud for både tilflyttere og potentielle tilflyttere (jf. Indsats 9). Den tredje udfordring er at skabe en optimal social ramme for nytillflyttere, der bakker op om den første vigtige sociale netværksdannelse. Etablering af de første sociale kontakter og venskaber er afgørende for, om vores tilflyttere falder til i Sønderborg og vælger at blive her, men det er samtidig et af de områder, som tilflytterne vurderer er allermest vanskeligt (jf. Indsats 8).

Etablering af de første sociale kontakter og venskaber er afgørende for, om vores tilflyttere falder til i Sønderborg

En sidste metaudfordring, der her skal nævnes særskilt, er Sønderborg-områdets infrastruktur, da mobiliteten og muligheden for at færdes og fungere i området naturligvis påvirker det liv, der leves. Med adgang til lufthavn med daglige afgang til København og 300 destinationer ud i verden, motorvejsnet til resten af Danmark og hele Europa, togforbindelse samt færgeforbindelse synes Sønderborgs infrastruktur at være et stærkt kort. Men som det vil fremgå, oplever mange tilflyttere den offentlige transport som begrænsende og isolerende.

Rammen for 'Bosætning 2019-2022 - 10 konkrete handlinger'

Tiltrækning og fastholdelse af tilflyttere påvirkes altså i et fintmasket net af metafaktorer med meget tætte snitflader. Af samme grund foregår der en lang række indsatser på kryds og tværs, der alle har til formål at gøre Sønderborgområdet attraktivt for tilflyttere generelt og for kvalificeret arbejdskraft i særdeleshed. Dette er meget positivt og skal fastholdes.

Den nødvendige spredning på indsatser, instanser og forvaltninger er ensbetydende med, at tiltrækning og fastholdelse af nye indbyggere i Sønderborg må og skal være et fælles ansvar, da ansvaret ikke kan placeres hos en enkelt forvaltning eller instans. Bosætningen har således grene ind i stor set alle kommunale forvaltninger og resortområder, hvor det er nødvendigt at tage fælles ansvar og løfte i flok for at sikre succes.

Hverken 'Bosætning 2019-2022 - 10 konkrete handlinger' eller Sønderborg Kommunes Tilflytterservice kan løse metaudfordringer som f.eks. at tiltrække nye uddannelsesinstitutioner, skabe større diversitet i erhvervslivet eller sikre et bredt udvalg af boligtyper. Derimod er målet at udvikle den rette ramme for Tilflytterservices' konkrete indsats for at tiltrække, modtage og fastholde områdets tilflyttere og potentielle tilflyttere gennem en realistisk, realiserbar og handlingsorienteret plan, der bygger videre på de erfaringer, der er opbygget siden etableringen af Sønderborg Kommunes Tilflytterservice i 2015/16.

Den nødvendige spredning på indsatser, instanser og forvaltninger er ensbetydende med, at tiltrækning og fastholdelse af nye indbyggere i Sønderborg må og skal være et fælles ansvar

Hvordan tiltrækker, modtager og fastholder Sønderborg Kommunes Tilflytterservice tilflyttere i dag?

Baggrund for organisering og setup

I 2008 begyndte folketallet at falde i Sønderborg Kommune. Samme tendens har kunnet ses overalt i landet, hvor byer af Sønderborgs størrelse og deres oplandsområder har oplevet tilbagegang, imens København og de store byer er vokset. For at vende tilbagegangen vedtog Sønderborg byråd kommunens første bosætningsstrategi i juni 2015. Med bosætningsstrategien blev der vedtaget et budget til bosætning på 875.000,- DKK/år i perioden 2016-2018. Fra 2019 er der afsat 800.000,- DKK/år. Inden for denne budgetramme vil det ikke være muligt at implementere ”Bosætning 2019-2022 - 10 konkrete handlinger”.

Som konsekvens af den primære anbefaling i Bosætningsstrategien 2015 blev Sønderborg Kommunes Tilflytterservice etableret i 2015. Herefter blev Sønderborgs første bosætningskoordinator ansat i den nyoprettede stilling med ansvar for implementering af Bosætningsstrategien 2015.

Der er i perioden 2016-2018 implementeret en lang række gode og stærke tiltag på baggrund af Bosætningsstrategien 2015 og den viden og erfaring, som løbende er blevet opbygget i Tilflytterservice. Dog må det stå klart, at der i Bosætningsstrategien 2015 ikke er skelnet mellem metaudfordringer og de udfordringer, som en tilflytterservice med en enkelt medarbejder reelt kan løfte. Således har 2015-strategien f.eks. peget på tiltag fra tiltrækning af nye uddannelser, udvikling af iværksætterservice, øget erhvervsturisme og anlæggelse af husbåde til afholdelse af vandfestival, forbedring af den offentlige transport og løft af folkeskolernes kvalitet m.m. Det vurderes, at Sønderborg Kommunes Tilflytterservice klogelig har valgt at fokusere på de områder og tiltag, der både hurtigt og effektivt har kunnet tilføre værdi for tilflyttere og potentielle tilflyttere samt understøtte Sønderborgs erhvervsliv i deres rekrutteringsindsats.

Som konsekvens af den primære anbefaling i Bosætningsstrategien 2015 blev Sønderborg Kommunes Tilflytterservice etableret i 2015

Eksisterende initiativer under Sønderborg Kommunes tilflytterservice

Online tilflytterunivers og materialer

Sønderborg Kommunes Tilflytterservice har udviklet og udbygger og vedligeholder i dag et omfattende online tilflytterunivers på hhv. dansk, tysk og engelsk. Universet går på tværs af tiltrækning, modtagelse og fastholdelse.

Det rummer således dels elementer og emner, der præsenterer Sønderborgs styrker og muligheder for potentielle tilflyttere og andre, der ønsker et indtryk af, hvad Sønderborg er for en størrelse – og dels en række helt konkrete råd, vejledninger og oversigter til tilflyttere om f.eks. skoler, fritid og bomuligheder. Endnu vigtigere giver online universet oversigt over sociale aktiviteter for tilflyttere og muligheder inden for jobsøgning og partnerjobs. Disse to områder er som tidligere set helt afgørende for at fastholde tilflyttere i Sønderborg.

Sønderborg Kommunes Tilflytterservice står ligeledes bag den fysiske, flersprogede velkomstpakke, som alle tilflyttere til kommunen modtager. Pakken indeholder en lang række nyttige oplysninger samt værdikuponer til Sønderborg Kommunes kultur- og fritidsliv.

Ydermere har Tilflytterservice udarbejdet en (lands) by- folder, der beskriver alle byer og landsbyer i Sønderborg Kommune. Foreløbigt findes denne kun på dansk.

Netværksdannelse og sociale aktiviteter for tilflyttere

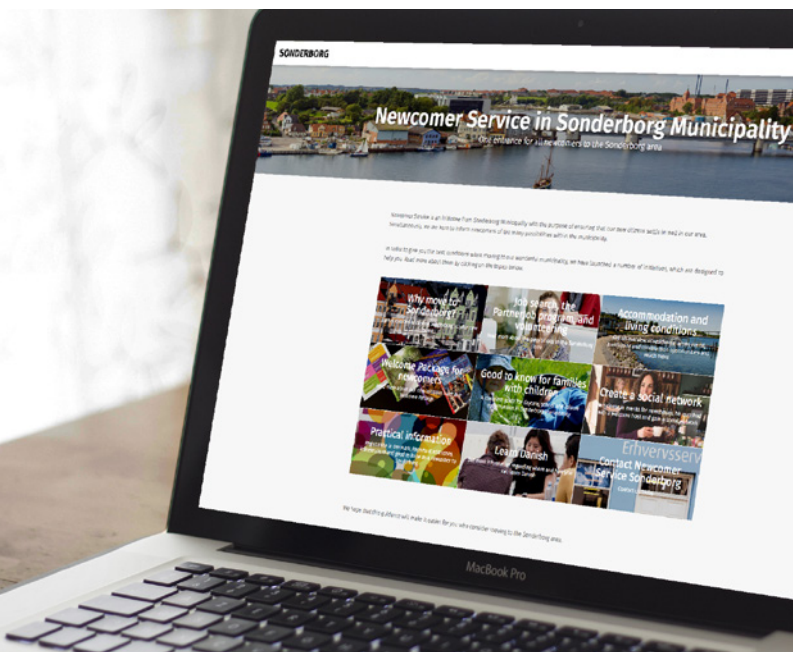
Sønderborg Kommunes Tilflytterservice er arrangør og facilitator for flere sociale og netværksdannede aktiviteter for områdets tilflyttere. Der afholdes således Velkomstdage to gange årligt med Borgmester Erik Lauritzen. Dagen byder f.eks. på Sønderjysk Kaffebord, bustur og/eller guidet byvandring.

Den anden tirsdag hver måned mødes tilflyttere og Sønderborg Kommunes Tilflytterservice til CaféNy, hvor tilflyttere dels kan få en introduktion til Sønderborg Kommunes kultur- og fritidsliv og dels møde hinanden. Der er også skabt et tilflytternetværk med egen Facebookgruppe med over 1.000 følgere og næsten daglige opslag. I netværket arrangeres der bl.a. yoga, sejlture, keramik, rideture m.m.

Sidst men ikke mindst har Tilflytterservice udviklet en Velkomstværts-ordning, hvor man som tilflytter kan blive matchet med en lokal frivillig, der f.eks. kan introducere tilflytteren til området og bistå med praktisk viden.

Rådgivning og vejledning

Sønderborg Kommunes Tilflytterservice får ca. 200 henvendelser om året fra tilflyttere og potentielle tilflyttere både før ankomsten til Sønderborg og efter flytningen.

Henvendelserne berører alle aspekter af bosætning, og det er således bosætningskoordinatorens ansvar at rådgive, vejlede og henvise tilflytterne inden for alt fra sprogskole, opholdstilladelse, grundskoler og børnepasning til bolig, jobmuligheder og -søgning, kultur, mentalitet, deltagelse i sociale aktiviteter og meget, meget mere.

Bosætningskoordinatoren deltager desuden på et månedligt vejledningsmøde hos Danfoss og rykker ligeledes ud til andre virksomheder med behov for at give nye medarbejdere en god indførelse i Sønderborg og Tilflytterservices tilbud og muligheder.

Rekruttering og partnerjobs

Også på mange andre områder arbejder Tilflytterservice tæt sammen med Sønderborg-områdets erhvervsliv. F.eks. deltager Tilflytterservice på diverse jobmesser i ind- og udland

sammen med lokale virksomheder med rekrutteringsbehov.

Helt afgørende er samarbejdet om og indsatsen for at finde partnerjobs til medfølgende partnere. Dette foregår gennem projektordningen Partnerjob, hvor partnere får hjælp og vejledning til at finde et arbejde. Sønderborg Kommunes Tilflytterservice arbejder tæt sammen med det tværkommunale Work, Live, Stay under Udviklingsråd Sønderjylland, der står for den såkaldte sønderjyske model, hvor der søges partnerjobs gennem distribution af CV'er i sønderjyske HR-netværk. Ligeledes samarbejdes der med projektet Job over Grænsen og Work in Denmark. Sidst men ikke mindst arrangerer Work in Denmark seks årlige jobsøgningskurser i Sønderborg med deltagelse af Tilflytterservice.

Bosætningskoordinatorens rolle

De mange forskellige opgaver og arbejdsområder i Sønderborg Kommunes Tilflytterservice betyder, at bosætningskoordinatoren i dag har en meget stor berøringsflade, der eksempelvis omfatter vejledning og servicering af tilflyttere og potentielle tilflyttere samt et tæt samarbejde med den rekrutteringstunge del af Sønderborgs erhvervsliv. Ligeledes varetages den løbende kontakt til andre kommunale instanser og forvaltninger, der varetager bosætningsrelevante områder som f.eks. Jobcenteret, Erhvervsservice (herunder positionering af Sønderborg Kommune) og Borgerservice m.fl. Bosætningskoordinatoren samarbejder også med Sønderborg Kommunes ungekoordinator og de relevante uddannelsesinstitutioner. Ydermere er bosætningskoordinatoren det naturlige bindeled til tværkommunale og grænseoverskridende samarbejder om partnerjobs samt tiltrækning og fastholdelse af arbejdskraft og tilflyttere.

Bosætningskoordinatorens arbejdsområder og snitflader til instanser og forvaltninger internt i Sønderborg Kommune samt eksterne samarbejdspartnere.

Hvordan oplever tilflytterne mødet med Sønderborg?

Som et naturligt led i udarbejdelsen af 'Bosætning 2019-2022 - 10 konkrete handlinger' er Sønderborg-områdets tilflyttere blevet taget med på råd. Gennem to fokusgrupper, hhv. en dansk og en international, er 23 repræsentative tilflyttere fordelt på alder, køn, baggrund og nationalitet blevet dybdeinterviewet på baggrund af en semistruktureret spørgeguide. Tilflytterne, der alle er flyttet til Sønderborg inden for de seneste tre år, er dels blevet interviewet om deres møde med og oplevelse af Sønderborg-området, ligesom de har vurderet Sønderborg Kommunes Tilflytterservices tilbud og services. Ydermere har tilflytterne deltaget i sparring omkring nye tiltag baseret på deres konkrete erfaringer og oplevelser.

Følgende indblik i tilflytternes oplevelser er baseret på de to fokusgruppeinterviews og valideret via eksisterende viden fra GIS-data, identifikation af metafaktorer og generelle flyttemønstre samt erfaring fra Sønderborg Kommunes Tilflytterservice. Citaterne er udvalgt repræsentativt og medtaget for direkte at give ordet til Sønderborgs tilflyttere.

Indledningsvist skal det understreges, at tilflytterne i begge fokusgrupper oprigtigt er meget positive over for deres møde med Sønderborg. For flere af dem var det ligefrem vanskeligt at finde kritikpunkter eller ønsker om forbedringer til den modtagelse eller de oplevelser, de har haft i området. Dog fokuseres der i nedenstående ligeligt på positive oplevelser og kritik, da det er herigennem, at der kan skabes reelle forbedringer og hensigtsmæssig produktudvikling i den fremtidige bosætningsindsats.

Gennem to fokusgrupper, hhv. en dansk og en international, er 23 repræsentative tilflyttere fordelt på alder, køn, baggrund og nationalitet blevet dybdeinterviewet

Positive oplevelser i mødet med Sønderborg

Hvorfor flytte til Sønderborg?

Langt størstedelen af Sønderborg-områdets tilflyttere er i den arbejdsdygtige alder, og det er heller ikke overraskende, at netop jobbet er den primære årsag til flytning, ligesom der også tiltrækkes et stort antal studerende til området. Interessant er det dog at konstatere, at flytningen hjælpes på vej, hvis tilflytteren i forvejen har et tilhørsforhold til området f.eks. i form af familierelationer eller ferieoplevelser. Dette er ensbetydende med, at området ikke opleves som fremmed og heller ikke udsættes for de typiske udkants-fordomme.

”Jeg var så heldig at få et rigtig godt job i Landbrugsstyrelsen, da de flyttede til Augustenborg. Jeg havde et job i København, hvor jeg boede, som jeg gerne ville skifte ud. Samtidigt havde jeg en kæreste, der havde en drøm om at få et hus i stedet for en delejlighed. Så kunne vi slå to fluer med et smæk og flytte til Sønderborg.”

“Jeg kom fra Afghanistan for fire år siden for at studere på Syddansk Universitet. Jeg blev vild med Sønderborg og folket, som var så søde mod mig. Nu arbejder jeg på Danfoss.”

”Jeg arbejdede som flyingeniør i Brasilien og blev på en opgave headhuntet til at komme og arbejde i Sønderborg. De tilbød mig en god stilling med høj løn, så jeg tænkte ’hvorfor ikke?’”

”Jeg er selv fra Århus, men begge mine forældre er hernede fra. Så jeg kender området, fordi jeg er kommet her hele mit liv. Derfor var jeg åben overfor at flytte hertil, da jeg fik tilbudt et job i området.”

”Jeg har en søster, som bor hernede, så da jeg ved et tilfælde fik et job her, var jeg meget åben for at bo i Sønderborg.”

”Sidste sommer fik vi den idé, da vi skulle holde ferie her, at vi ville kigge på lejligheder her. Vi havde lyst til at flytte herved, fordi her var så fantastisk. Vi fandt en lejlighed lige midt i byen og valgte at slå til.”

”Når mine venner og bekendte fra Skotland ser de billeder, jeg deler af strand, skov og udeliv, så siger de, at det ligner, jeg er på ferie hele tiden. Og det er sandt – hver dag føles som en ferie, siden jeg er flyttet hertil!”

Styrkepositioner bekræftes:

Storby i naturen og internationalt udsyn

Ligeså interessant er det, at tilflytterne i meget høj grad bekræfter de styrkepositioner, som vi i Sønderborg selv har defineret og arbejder systematisk med gennem bl.a. positionering og markedsføringsværktøjskasse:

Storby i naturen

For samtlige tilflyttere betyder områdets natur noget ganske særligt og opfattes som en unik ramme om det gode liv. På samme måde vægtes den særlige dobbelthed med byens puls, liv og muligheder kombineret med enestående natur meget højt.

”Vi har boet i udlandet i knap 30 år og er nu gået på pension. Vi valgte at bo i Sønderborg ved et tilfælde, fordi vi kørte igennem den smukke natur her – min mand kommer fra Hamborg, og jeg kommer fra København. Her er vi lige midt imellem.”

”Det er sjovt, når man har folk på besøg her, som aldrig har været hernede. De tror, at der kun er én café! Og så bliver de overraskede, for Sønderborg har det hele – by, havn, strand og skov lige i nærheden.”

”Jeg kom fra at bruge tre timer dagligt på transport, så det har været fantastisk at komme ud af storbyens jag men alligevel være i en storby. Jeg kan stadig shoppe og tage på caféture – men jeg kan også hoppe i vandet lige om hjørnet!”

”Jeg har boet i mange storbyer, og derfor er det fantastisk for mig, at byen, havet og skoven er så tæt på hinanden. Jeg kan tage mine børn med over alt, og vi hygger os alle lige meget.”

”Naturen er en daglig nydelse. Vi bor ude på landet med vand foran vinduet. Jeg niver mig selv i armen hver morgen og spørger mig selv, om det kan være rigtigt – og det kan det i Sønderjylland!”

”Når man kommer fra Indien til Danmark, bliver man overvældet af den gode work/life balance her. Jeg har mere tid til min familie, venner og fritidsaktiviteter. Det øger min livskvalitet markant.”

”Sønderborg er en international by. Det mærker man tydeligt. Bare sæt dig ned på en af caféerne og hør alle sprogene.”

International puls og udsyn

Sønderborgs placering som centralt knudepunkt i grænselandet og områdets særlige internationale udsyn er ligeledes attraktive faktorer for tilflytterne. Ingen af de 14 internationale tilflyttere havde f.eks. oplevet diskrimination eller hverdagsracisme, hvilket bidrager til oplevelsen af Sønderborg som et internationalt orienteret område.

”Det betyder meget for os, når vi er et dansk-tyskt par, at her er en fælles mentalitet, hvor begge parter passer ind.”

”Jeg fik tilbudt jobs rundt omkring i verden og sammenlignede derfor de forskellige byer. Den mest afgørende faktor for, at vi flyttede til Sønderborg, var, at min datter kan studere engelsk på en international skole i byen.”

”Det er et område med handlekraft og ansvarlighed, hvor man er en del af et aktivt fællesskab.”

”Da vores venner fra Shanghai bosatte sig i Danmark, og vi selv boede i Tyskland, syntes vi, at grænselandet var spændende. Vi kørte rundt i området og faldt pladask for Sønderborg.”

”I Sønderborg er vi tæt på hele Europa. Og det synes jeg, man kan mærke på stemningen, åbenheden og mentaliteten.”

Sønderborgs kernefortælling

I Sønderborg er hele Europa inden for din rækkevidde. Det er her, at Skandinavien og det kontinentale Europa mødes og bindes sammen. Storbyer som Flensborg, Hamborg og Kiel er vores tætte naboer, imens den veludbyggede infrastruktur med motorvej og lufthavn sikrer korte afstande til andre metropoler som f.eks. Berlin og København.

Vores særlige placering som naturligt knudepunkt i grænselandet har givet os en helt speciel evne til at samarbejde på tværs af grænser, kulturer og skel, og i dag bor og lever 120 forskellige nationaliteter i Sønderborg.

På den ene side rummer Sønderborg alle storbyens karakteristika: Nogle af Danmarks største globale industrikoncerner ligger her. Universitetets campus er landets mest internationale med studerende fra over 50 lande, og snakken på alverdens sprog summer i byens mange restauranter og caféer. Det er også i Sønderborg, at du finder ligeså mange kulturoplevelser og events, som der er dage i året.

Men Sønderborg er på samme tid også noget ganske andet, for vi er en storby midt i naturen. Her er skove, strande, bakker, lunde og søer. Her er 250 km krøllet kystlinje. Her er plads til udfoldelse, ro og dybde.

Fra Sønderborg ser verden
anderledes ud

Mødet med Sønderborgs befolkning

En anden fællesnævner for tilflytterne på tværs af både deltagere og de to fokusgrupper er oplevelsen og opfattelsen af Sønderborgs lokalbefolkning som imødekommende, venlige, smilende og hjælpsomme. Samtidig oplever flere udenlandske tilflyttere, at danskerne er tillidsvækkende og til at stole på.

”Den imødekommenhed og hjælpsomhed, man bliver mødt med, når man kommer herved, har været overvældende. Folk står klar til at hjælpe, de er flinke, og man hilser på hinanden, når man møder hinanden på gaden.”

”Jeg har bemærket, at folk faktisk gerne VIL tilflyttere. De kommer med anbefalinger til events og sociale aktiviteter, så man ret hurtigt finder ud af, hvad der sker hernede.”

”Danskerne er et meget ærligt folk. Jeg har opdaget, at mange danskere lader deres ting ligge uden opsyn i offentligheden, uden at de bliver stjålet. Jeg tror, danskerne er for vant til det til at se, hvor specielt det er!”

”Da jeg ledte efter et sted at bo her, vidste jeg ikke, hvem jeg skulle ringe til. Ved et tilfælde kom jeg til at ringe til borgmesterens private nummer. Han var så venlig, og vi endte med at snakke i en halv time. Han fortalte mig om steder, jeg skulle se, folk jeg skulle henvende mig til, og events jeg kunne tage til. Det tror jeg ikke sker mange andre steder.”

”Som amerikaner ved jeg, at der er en masse definitioner af ordet ’hygge’. Jeg synes, det er interessant, at danskerne ikke engang lægger mærke til, når de ’hygger’ - de har nemlig et naturligt fokus på at være sammen og inkludere alle i fællesskabet. Det er hygge for mig.”

”Jeg meldte mig ind i roklubben og vinterbadeklubben, inden jeg kom hertil. Den måde, man blev taget imod, i især roklubben, var helt vild – jeg fik hurtigt en følelse af, at jeg var inkluderet i fællesskabet.”

”Folk hilser og er så venlige, at jeg føler mig langt mere, som var jeg i mit hjemland, end jeg gjorde i København.”

Forskelle på dansk og international fokusgruppe

I den danske fokusgruppe var der generel enighed om, at billige og attraktive boliger sammenlignet med boliger i landets største byer er med til at gøre området tiltrækkende:

Den internationale målgruppe hæfter sig hverken ved priser eller udbud af boliger i området, da deres referenceramme naturligvis er væsentlig anderledes end de danske tilflytteres. Derimod fokuseres der naturligt på faktorer, som de danske tilflyttere tager for givet, nemlig det danske system:

”En ting, jeg virkelig sætter pris på i Danmark, er det sociale system. Det er helt specielt, og man føler sig meget tryk. Jeg tror, at det er grunden til, at Danmark er et af de lykkeligste lande i verden.”

”Jeg har fået muligheden for at bo i min drømmebolig her – vi har faktisk råd til at bo et lækkert sted, min mand kan være hjemmegående, vi har tid til fritidsaktiviteter, og vi har fået hund. Og så har jeg aldrig været tættere på naturen end nu.”

”Vi bor nede på [XXX] på 4. sal med udsigt over Alssund, slottet og Dybbøl. For 92 kvadratmeter giver vi 5.000 i måneden – det er jo fuldstændig latterligt lækkert!”

”Jeg har haft en utrolig god oplevelse med skolesystemet her. Mine børn blev med det samme sendt i skole her, og lærerne er meget åbne overfor at snakke om både positive og negative ting.”

Dét fremhæver tilflytterne som positivt ved Sønderborg

- Smuk og enestående natur
- Storby i naturen: Rolig, ren og fredfyldt by men stadig en storby med byens tilbud og muligheder
- Rare, hjælpsomme og åbne mennesker
- Tæt på alt – tæt på Europa
- Grænselandskultur og international orientering
- Bedre work/life balance, øget livskvalitet
- Bredt boligudbud og lav husleje
- Gode muligheder for udfoldelse i naturen
- Tryghed
- Hygge
- Gode arbejdspladser
- Bredt udbud af fritidsmuligheder
- Det danske velfærdssystem

”Folk hilser og er så venlige, at jeg føler mig langt mere, som var jeg i mit hjemland, end jeg gjorde i København.”

Negative oplevelser i mødet med Sønderborg

Der har for tilflytterne også være negative oplevelser i forbindelse med flytningen til Sønderborg, selvom fokusgruppernes overordnede opfattelse af mødet med Sønderborg er positiv. De to fokusgrupper deler en række negative oplevelser, men der er samtidig stor forskel på de udfordringer danske og internationale tilflyttere møder. Dette skyldes naturligvis, at flytningen for udlændinge er forbundet med myndighedskrav, dokumentation og for tilflytterne ukendte systemer.

Fælles udfordringer for danske og internationale tilflyttere

Manglende diversitet i erhvervslivet

Den manglende diversitet i Sønderborgs erhvervsliv bemærkes i begge fokusgrupper og skaber for nogle deltageres vedkommende utryghed omkring fremtidig beskæftigelse i området:

”Hvis jeg mister mit job, er her for lidt humanistiske stillinger til, at jeg kan blive. Får jeg et nyt job, så ender jeg nok i Odense”

”Hvis man kigger på SDU, så er der en mangel på humanistiske fag – det er udelukkende ingeniørfokuseret. Det bekymrer mig, for det viser hvilke brancher, der er populære hernede. Og jeg passer ikke ind der.”

“Man kan næsten kun være ingeniør her - så hvis jeg mister mit job, må jeg flytte igen.”

Transport og infrastruktur

Især de danske tilflyttere er utilfredse med den offentlige transport. Det gælder både inde for kommunegrænsen, til resten af Sønderjylland og Flensborg samt til udlandet.

”Jeg kan simpelthen ikke forstå, at der ikke er en bus til lufthavnen.”

”Det har været hårdt at komme langt væk fra mine veninder og særligt min søster – og det har været dyrt i færgebilletter at besøge min familie på Sydfyn.”

”Det er hårdt at bo så langt fra familien, især når der ikke er gode muligheder for at rejse til andre lande. Jeg ville ønske, at togforbindelserne var bedre fra Sønderborg.”

”Jeg skulle på et tidspunkt til et møde i Odense kl. 10 og skulle herfra kl. 5.30 om morgenen for at nå det. Jeg var færdig kl. 15 og var først hjemme kl. 19.”

”Når jeg skal besøge min familie længere oppe i landet, er det næsten umuligt at finde tog og busser, som passer ind – det ærgrer mig, for så bliver det pludseligt langt mellem os.”

Mangel på kulturelle oplevelser

Mange af områdets tilflyttere kommer til Sønderborg fra hovedstæder og metropoler. Derfor oplever de uundgåeligt, at der er færre kulturelle begivenheder og oplevelser at vælge imellem i Sønderborg. Dog er der samtidig en oplevelse af, at kulturområdet er i udvikling, og at der hele tiden sker mere og mere i området. Der efterlyses et samlet overblik over mulighederne.

”Efter at have boet i en del storbyer rundt omkring i verden, har Sønderborg virket særligt indskrænkende i forhold til kulturtilbud – jeg savner flere koncerter og mere diversitet.”

”Der er tit, hvor jeg tænker, at hvis jeg var i København, så ville jeg have taget til koncert lige nu - det har været en svær omstilling.”

”Her er færre kulturelle og sociale muligheder, og det er svært at finde information.”

”Det har været svært at finde aktuelle kulturelle og sociale events. Jeg har fundet ud af, at man får masser af information herom, hvis man tager på Turistkontoret... Men i mine øjne er jeg ikke en turist, jeg er lokal.”

”Jeg har ikke bil og cykel, så jeg går eller tager offentlig transport. For mig tager det to timer at komme til Tønder, fordi der ikke findes en direkte bus. Det bliver altså meget tungt, når jeg skal besøge mine venner derfra. De bliver nødt til at hente mig i Sønderborg, når vi skal mødes!”

Udfordringer for internationale tilflyttere

Tilflytternes oplevelser i mødet med myndighederne

Som international tilflytter er mødet med Sønderborg også det første møde med danske myndigheder, krav og regler. Tilflytterne møder Sønderborg Kommune i forbindelse med bl.a. opholdstilladelse, danskundervisning, kørekort, tildeling af CPR-nummer, valg af læge, indskrivning af børn i skole m.m. Borgerservice og Jobcentret fremhæves som de instanser, der er hyppigst kontakt med. Kontakten er ikke altid uproblematisk, og også danske tilflyttere, der har været i berøring med Jobcenteret, deler negative oplevelser. Det skal dog understreges, at kritikken alene går på manglende ekspertise og viden – aldrig på dårlig behandling eller uvenlige medarbejdere, hvilket bedst opsummeres i følgende citat:

”Selvom det har været svært at få styr på alle dokumenter, har stemningen på Borgerservice altid været rar. Når man kommer fra fransk bureaukrati, er det en kæmpe lettelse. Medarbejderne er venlige og kæmper for at give dig svar på alt.”

”Borgerservice har ikke været helt gnidningsfrit, når man kommer fra udlandet. Man får lige så mange forskellige svar som gange, man spørger, især med hensyn til kørekort, cpr-nummer og lignende. Det ville være en god idé, hvis man i borgerservice havde en medarbejder, som var specialiseret i internationale tilflyttere. En som har særlig viden omkring, hvad der skal til, når man kommer til fra udlandet.”

”Jeg oplevede at få en ny sagsbehandler hver gang, og hver gang skulle jeg starte forfra med at forklare personerne alt.”

”Jeg blev fortalt, at jeg ville få et ‘yellow card’ indenfor tre uger efter, at jeg, ad flere omgange, havde været forbi Borgerservice med dokumenter. Efter tre uger modtog jeg intet. Da min chef ringede for at klage, fik han at vide, at mine dokumenter ikke var accepteret, da de skulle oversættes til dansk. Denne information havde de aldrig givet mig. Det endte med at tage 8-10 uger at få mit ‘yellow card’.

”Hver gang man spørger en ny person om det samme spørgsmål, får man et forskelligt svar i Borgerservice.”

”Jeg har ventet i fire måneder på svar om, hvorvidt jeg skal op til en ny køreprøve. Selv når jeg får svar, kan det være, at loven skifter. Det er meget forvirrende.”

”Der er meget svært at vælge læge, når man ikke ved hvilket sprog, lægen taler. Men det oplyses ingen steder.”

”Jeg har oplevet, at man i Danmark går hjem præcis, når klokken bliver 16. Der er ingen sociale aktiviteter efter arbejde med ens kollegaer. Det har været en stor omvæltning fra Iran, hvor man ser sine kollegaer som venner og ofte tager ud at spise med dem.”

Kulturelle barrierer

Som international tilflytter er viden om dansk mentalitet, traditioner, skikke og uskrevne regler begrænset. Det kan være svært at navigere i, for hvornår siger man f.eks. mojn, hvordan lærer man sin nabo at kende, og hvordan omgås man egentlig kollegerne uden for arbejdstid?

”Hvis jeg sammenligner min oplevelse med at flytte til Boston og at flytte til Sønderborg, så er der en stor forskel på min velkomst. I Boston bagte naboerne kage til mig og kom med blomster. Her sagde de blot hej, når de så mig, men der var ingen velkomst.”

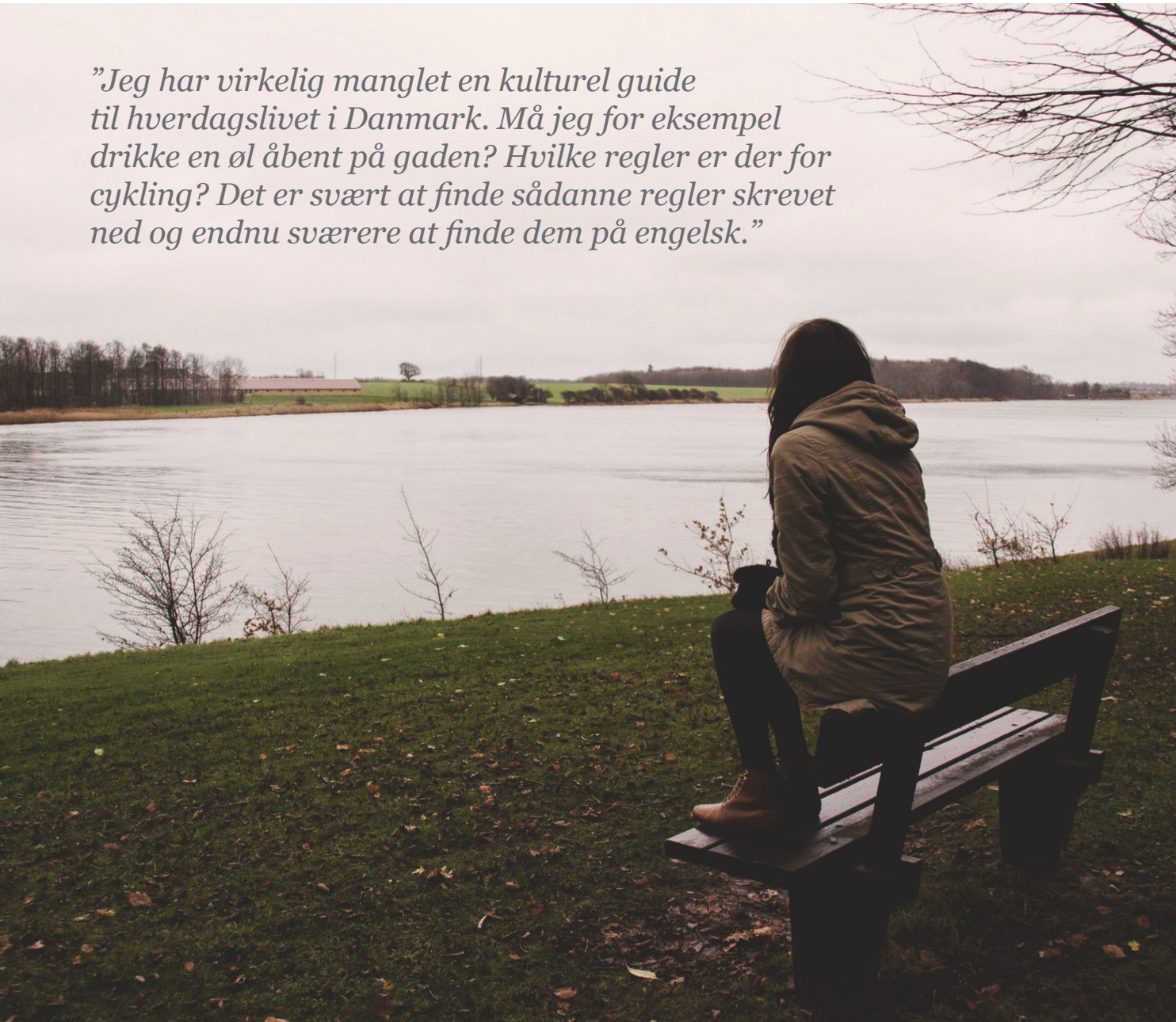
”Da vi boede i lejlighed i Sønderborg, var der ingen, som ønskede os velkommen i blokken, så vi bagte småkager og tog selv initiativ til at sige hej

til alle. Da vi flyttede i hus, var oplevelsen meget anderledes: Vores nabolag holdte en velkomstfest for os, og vi blev inviteret med i en Facebook-gruppe, hvor vi ofte arrangerer sociale events. Som udlænding betyder det meget for os, så vi kan blive integreret i kulturen her. Fra disse oplevelser lærte jeg, hvor forskellig nabokulturen er her.”

”Vi undrede os over, hvorfor vores naboer ikke kom og hilste på os – så fik vi at vide, at i Danmark skulle vi selv bage kagen og gå rundt til vores nye naboer – og det fungerede fantastisk!”

”Der er ingen tvivl om, at danskere er meget venlige og imødekommende. Men det er svært at komme tættere på dem og lære dem rigtigt at kende. Man skal arbejde hårdt for at blive tæt med en dansker.”

”Jeg har virkelig manglet en kulturel guide til hverdagslivet i Danmark. Må jeg for eksempel drikke en øl åbent på gaden? Hvilke regler er der for cykling? Det er svært at finde sådanne regler skrevet ned og endnu sværere at finde dem på engelsk.”

Sproglige udfordringer

For de fleste udlændinge er dansk et meget svært sprog at lære – også for de mange tilflyttere, der i forvejen mestrer flere forskellige sprog. Dette hæmmer integration og begrænser jobmulighederne.

”Stor set alle her i Sønderborg taler engelsk, og det er fint. Men når der er mange danskere samlet, og vi f.eks. går i byen, ender snakken altid meget hurtigt på dansk, og så er det svært at være med, når man ikke kan sproget.”

”Danskundervisningen er meget svær, og jeg føler, jeg aldrig vil komme til at lære sproget ordentligt. Jeg har lagt mærke til at flere og flere falder fra på mit danskursus og fandt ud af, at de flytter væk fra Danmark igen. De kan simpelthen ikke lære sproget, og uden at lære sproget har de svært ved at få job her. Det er skræmmende.”

”Her er kun ganske få virksomheder, hvor det ikke er et krav at kunne tale dansk.”

”Jeg havde ingen idé om, at det ville være så svært at lære dansk i forhold til andre sprog. Jeg ville ønske, at nogen havde givet mig et realistisk indtryk af hvor lang tid, der ville gå, før jeg kunne føre en almindelig samtale på dansk.”

Åbningstider

Mange udenlandske tilflyttere er dybt uforstående over for butikernes åbningstider – eller rettere sagt lukketider, der opleves som underlige og begrænsende.

”Jeg har svært ved at shoppe efter arbejde, fordi alle butikker lukker så tidligt. Der, hvor jeg kommer fra, tager man typisk ud at spise aftensmad og shopper bagefter. Her er det helt omvendt.”

”Min yndlings shopping-dag er normalt søndag, fordi jeg har tid og overskud til at tage af sted. Men i Danmark og Sønderborg er det umuligt at finde en butik, som har åben på en søndag. Så netbutikkerne er rigtig glade for mig.”

”Det er et problem for mig at købe medicin, fordi apotekerne lukker lige omkring, når jeg får fri fra arbejde. For mig er det et stort problem.”

”Åbningstiderne i Sønderborg er underlige. Jeg tror, de går glip af en masse omsætning, som i stedet ender i webshops.”

Dét fremhæver tilflytterne som negativt ved Sønderborg

- Manglende diversitet i erhvervslivet – kun ingeniørjobs
- Færre kulturelle events og aktiviteter
- Manglende viden i Borgerservice, på Jobcenter og hos andre myndigheder om de specifikke forhold, der gør sig gældende for internationale tilflyttere
- Dårlige offentlige transportmuligheder i Sønderborg og til Sønderjylland og Europa
- Korte åbningstider ved butikker og andre services samt begrænsede shoppingmuligheder
- Svært at lære sproget
- For få engelsktalende jobs
- Svært at få viden om mentalitet, kultur og uskrevne regler

Hvordan opleves Sønderborg Kommunes Tilflytterservice og det, vi konkret gør for at tage imod tilflytterne?

Tilflytterne i de to fokusgrupper er overordnet set meget positivt stemte over for Sønderborg Kommunes Tilflytterservice og den hjælp og vejledning, de her har fået, der i flere tilfælde har været direkte udslagsgivende for flytningen og fastholdelsen. Bosætningskoordinatoren fremhæves samstemmende som personlig, hjælpsom og serviceminded. Flere tilflyttere udtrykker desuden oprigtig overraskelse over, at der eksisterer en egentlig tilflytterservice.

”Jeg var så heldig, at dengang jeg flyttede hertil, havde tilflytternetværket ofte uformelle middage. Jeg flyttede hertil en søndag, og om fredagen var der en uformel middag på Mongolian Barbeque. Det betød, at jeg ret hurtigt mødte og var sammen med nogle unge mennesker som mig, der også var flyttet hertil på grund af arbejde. Dét, at den uformelle ramme blev sat, gav en god grobund for et netværk.”

”Jeg har boet i mange forskellige lande hele verden over, og aldrig har jeg oplevet, at der var et decideret system for tilflyttere. Jeg synes, flere lande burde lære heraf.”

”Da jeg ville flytte hertil fra Skotland, kontaktede jeg Erhvervs-service for at finde et job her. Her blev jeg koblet sammen med bosætningskoordinatoren, som simpelthen har været så hjælpsom og sendt mig links til jobs, boligmuligheder og lignende. På grund af hendes hårde arbejde har jeg virkelig følt mig godt klædt på.”

”Vi har flyttet rundt i hele Europa og har aldrig nogensinde oplevet at blive taget så godt imod, som vi er blevet af Sønderborg Kommune. Det arbejde, som bosætningskoordinatoren og de andre gør, har jeg aldrig hørt noget der minder om før.”

”Bosætningskoordinatoren har været superhjælpsom. Før vi flyttede hertil, blev jeg henvist til hende fra Borgerservice. Hun gav mig alle de numre og tips, jeg skulle bruge for at tage skridtet og flytte til Sønderborg fra Tyskland.”

Tilflytternes vurdering af tilbud og materialer

Tilbud/materiale	Tilflytterne siger		
<p>Online tilflytterunivers</p> <p>Overordnet vurdering Er meget vigtig og nødvendig – men skal være mere overskuelig ift. information om området, menneskerne og hvordan det er at flytte hertil</p>	<p>”Hjemmesiden var medvirkende til, at jeg sagde ja til jobbet, fordi jeg kunne finde en masse info om området. Jeg var nervøs for at sige ja til at flytte til Sønderborg fra Sjælland, men da jeg så siden, kunne jeg se, at der var en masse tilbud og aktiviteter hernede. Alt det, Sønderborg har at tilbyde, var samlet her, og det var rart at se, at der var liv.”</p> <p>”Jeg fik link til tilflytterhjemmesiden fra bosætningskoordinatoren – jeg tænkte først, at jeg ikke skulle bruge det, fordi jeg var dansker, men jeg synes, det var super interessant og virkede som en stor hjælp.”</p>	<p>”Jeg ved ikke, om alle byer har sådan noget, men jeg var overrasket over, at der er så meget fokus på tilflyttere i Sønderborg, for eksempel også på hjemmesiden. Det er skønt!”</p> <p>”Inden jeg flyttede til Sønderborg, søgte jeg efter information på engelsk, og her fandt jeg tilflytterhjemmesiden meget nyttig, især i mit valg om at flytte hertil eller ej.”</p> <p>”De praktiske ting var måske ikke så klare på hjemmesiden – for eksempel stod der ikke, at jeg skulle til Statsforvaltningen for at få mine papirer i orden, før jeg tog på Borgerservice. Jeg ville gerne have haft en mere step-by-step lignende liste over, hvad man skal gøre som international tilflytter.”</p>	<p>”Jeg synes hjemmesiden er en god ressource og et godt værktøj, men jeg synes godt, den kunne have info om initiativer i hele Danmark – eller påpege et sted, hvor man kunne få den info.”</p> <p>”Der mangler flere realistiske historier på hjemmesiden om, hvordan det er at flytte hertil fra udlandet. Jeg ville gerne stille op og fortælle min historie, så folk kan læse ærlige beretninger fra folk i samme situation.”</p>
<p>Fysisk Velkomstpakke</p> <p>Overordnet vurdering Idéen er rigtig god, men pakken er for tung at læse. Rabatkuponerne er bøvlede at bruge</p>	<p>”Jeg har fået velkomstpakken, og jeg må indrømme at jeg var meget overvældet over, hvad man fik tilsendt, men jeg må også indrømme, at jeg slet ikke har fået læst i den endnu.”</p> <p>”Jeg måtte kigge på den 2-3 gange, før jeg forstod de fribilletter. Man skulle ind og kigge rundt på en hjemmeside og selv finde ud af, hvad de gjaldt til. Derfor har jeg aldrig fået dem brugt, da jeg syntes, det var for besværligt.”</p>	<p>”Den fysiske velkomstpakke var en god gave fra kommunen, fordi det viste, at de tænkte på tilflyttere. Men jeg var mere glad for tjenesten end selve indholdet.”</p> <p>”På det tidspunkt vi fik velkomstpakken, var vi alt for stressede med papirer og boligsituation til at kigge den igennem. Jeg ville gerne have haft den på et senere tidspunkt, hvor der var mere tid til at kigge den igennem.”</p>	
<p>Velkomstdag med borgmester og kaffebord</p> <p>Overordnet vurdering Dansk gruppe: For lidt socialt samt ønske om at adskille dansk og international dag</p> <p>International gruppe: Et stort hit</p>	<p>”Vi sad i Det Sønderjyske Hus, og det foregik på engelsk. Det var fint, at det var der, men det blev meget tungt og kommunalt. Vi sad en masse mennesker og lyttede, og der var ikke plads til networking.”</p> <p>”Jeg var til velkomstdagen sidste år. Det var et fint arrangement med flere forskellige oplæg. En af dem fik mig faktisk til at tilmelde mig den lokale roklub i Gråsten.”</p>	<p>”Alt blev gjort på engelsk, og man havde nok fået mere kvalitet ud af det ved at dele det op i en international og dansk velkomstdag”</p> <p>”Jeg synes, det er fedt at borgmesteren møder op til sådan en dag og viser, at han har interesse i os. Det har jeg aldrig oplevet i nogen anden by i verden.”</p>	<p>”Det er fint, at borgmesteren kommer og siger et par ord, men der blev lagt op til, at man kunne snakke med borgmesteren – og det kunne man altså ikke ved sådan en lejlighed. Det blev meget opstillet og formelt. Borgmesteren skulle have kommet til kagebordet og have fået en snak med os i stedet”</p>

Tilbud/materiale	Tilflytterne siger	
<p>Velkomstdag med udflugt/guidet tur</p> <p>Overordnet vurdering International gruppe: Sprogbarriere. Dansk gruppe: Rigtig god oplevelse men ikke pladser nok.</p>	<p>"Det er træls, at der er to forskellige udflugtsarrangementer. Et på byvandring og et på bustur til andre dele af kommunen. Vi kender godt byen, og jeg ville hellere have været på busstur og have set mere."</p> <p>"Jeg prøvede at melde mig til busturen, og der var fuldt booket, på grund af begrænset antal pladser."</p>	<p>"Vejret var fantastisk, da vi var på bustur, og vi havde god tid til at lære hinanden at kende og dele kontaktoplysninger. Vi hyggede os og spiste også en is sammen i solen."</p> <p>"Den guidede bytur var problematisk, fordi turguiden ikke var god til at snakke engelsk. Han prøvede, men det var meget svært at forstå ham, og det ødelagde turen lidt for mig."</p>
<p>Café Ny</p> <p>Overordnet vurdering Dansk gruppe: Alt for rettet mod det praktiske - og ikke socialt nok.</p>	<p>"Jeg var med til CaféNy, og problemet var nok, at de foreninger, der holdt oplæg, var foreninger, jeg allerede var i. Jeg vidste meget i forvejen og kendte folkene der. Der blev kun fokus på praktiske ting."</p> <p>"Jeg havde håbet, at arrangementet lagde mere op til, at man mødte nye personer – de prøver at sælge sig selv som networking, men det var det ikke."</p>	<p>"Hvis man har et dansk kørekort, ved hvor erhvervsservice ligger og er meldt ind i en idrætsklub, så er der ingen grund til at komme."</p> <p>"Når man først har fået præsentationen, så slutter arrangementet, og herfra er det svært at tage initiativ til at få kontakter ud af de, der er mødt op."</p>
<p>International gruppe: Informativt, hjælpsomt, og god tid til spørgsmål</p>	<p>"Jeg er glad for, at jeg tog til CaféNy. Der var ikke nogen af os, der kendte hinanden, og vi var ti personer. Vi besluttede os for, på eget initiativ, at oprette en Facebookgruppe – og de fleste af os mødes stadig én gang i ugen. Så det har været fantastisk!"</p>	<p>"Det var en positiv oplevelse for mig at tage til CaféNy. Der var en masse ting, jeg ikke havde styr på, som jeg fik hjælp til – for eksempel havde jeg problemer med sproget og fik her hjælp til, hvordan jeg ansøgte til danskundervisning."</p> <p>"Når man har været til CaféNy én gang, har man fået al den info, man har brug for. Det er en super hjælp, men der bliver ikke sat en ramme for, at</p>
<p>Tilflytternetværk med Facebook gruppe</p> <p>Overordnet vurdering Giver et godt overblik over begivenheder og informationer</p>	<p>"For mig fungerer tilflytter Facebook-gruppen endnu bedre end hjemmesiden. Der er altid aktivitet, og jeg får notifikationer om ting. Facebook-gruppen førte mig faktisk til et fantastisk kinesisk event på Alsion."</p>	<p>"Jeg får næsten al information om aktiviteter og events fra Facebookgruppen. Jeg har faktisk lige booket en sommerskole for min datter, som var blevet slået op i gruppen for nyligt."</p> <p>"Jeg kan godt lide, at Facebook-gruppen også er meget personlig – folk spørger efter gode frisører, specielle events og klubber. Alle er gode til at hjælpe hinanden derinde."</p>

Tilflytternes vurdering af tilbud og materialer

Tilbud/materiale	Tilflytterne siger	
<p>Velkomstværtordning</p> <hr/> <p>Overordnet vurdering Ingen kendte tilbuddet – og der er større interesse i at møde "gamle" tilflyttere samt i grupper frem for en-til-en</p>	<p>"Jeg står på en liste til at blive velkomstvært, men der er ikke nogen andre tilflyttere, som har meldt sig..."</p>	<p>"Vi har i min vennegruppe snakket om at melde os som velkomstværter, men vi blev hurtigt enige om, at det blev meget intimiderende at skulle mødes en-til-en med en fremmed. Det ville være fedt at mødes i en gruppe i stedet."</p>
<p>Partnerjob</p> <hr/> <p>Overordnet vurdering God og vigtig idé – men kun ganske få i fokusgrupperne kendte til ordningen</p>	<p>"Min mand har været meget i kontakt med jobcenteret, men vi har ikke hørt om Partnerjob. Jeg synes, det lyder som et meget nyttigt tiltag og vil selvfølgelig kigge på det, nu jeg kender til det."</p> <p>"Jeg ved, at det, at der bliver gjort noget for partnere, er meget vigtigt for virksomheden, jeg arbejder i. De går meget op i, at der også skal være muligheder her for vores partnere."</p>	<p>"Jeg kendte ikke til Partnerjob på trods af, at jeg aktivt søgte job, da jeg kom hertil. Jeg fik hjælp på seminarer og gennem Jobcenter, men jeg stødte aldrig på Partnerjob-ordningen. Jeg tror, den ville have været meget relevant for mig."</p> <p>"Jeg har aldrig hørt om Partnerjob før, men jeg tror, min kæreste kunne have benyttet det med stor glæde. Det lyder som et godt tiltag."</p> <p>"Jeg gjorde brug af Partnerjob tilbage i 2016, og det var en stor hjælp. Jeg fik tilkoblet en mentor, som snakkede med mig om mine karriereønsker, og jeg blev inviteret til flere jobevents gennem hende. Det hjalp mig med at få mit første job i Danmark, som senere førte mig til mit nuværende job, som jeg virkelig brænder for."</p>

"Jeg har aldrig hørt om Partnerjob før, men jeg tror, min kæreste kunne have benyttet det med stor glæde. Det lyder som et godt tiltag."

Tilflytternes ønsker og idéer

Sociale aktiviteter

I begge fokusgrupper er der bred enighed om, at det sociale og netværksdannelsen er det mest afgørende for, at man som tilflytter falder til i området. Derfor har tilflytterne et klart ønske om flere sociale aktiviteter, hvor man møder og lærer hinanden bedre at kende:

En ny form for velkomstdag, hvor man inviteres direkte. Der skal være god mulighed for at snakke med hinanden, være aktive sammen, opleve og se ting samt også møde lokale.

Månedlig aktivitetsdag for tilflyttere, hvor man tager på virksomhedsbesøg/laver noget sammen.

Videreudvikling af CaféNy, der skal være åben for gengangere og mere varieret fra gang til gang.

Sammenkobling af gamle og nye tilflyttere, hvor nye tilflyttere kan trække på "gamle" tilflytteres oplevelser, viden og erfaring. Der er ønske om, at mødet sker i grupper frem for en-til-en, da det er lettere at finde nogle, man klinger med samt at bryde isen, hvis der er flere deltagere.

Overblik over tilbud og muligheder

Ydermere ønsker tilflytterne et bedre og samlet overblik over de konkrete services, der tilbydes tilflyttere. Her peges der især på:

Ny og lettere tilgængelig velkomstpakke. Måske skal det blot være et overskueligt velkomstbrev, der samlet fortæller om de services, der tilbydes med link eller henvisning til mere viden.

Overskuelig oversigt på hjemmesiden, hvor det skal være let at få overblik over de forskellige tilbud, deres indhold og hvordan man benytter dem.

Internationale forhold

Hertil kommer en række ønsker fra de internationale tilflyttere med specifikt sigte på at løse de udfordringer, de oplever i mødet med Sønderborg og Danmark:

Guide til dansk kultur: Både de formelle og uformelle regler som f.eks. hvornår man siger mojn, hvordan det forventes, man hilser på naboen, gøren og laden i det offentlige rum osv.

Dedikeret engelsktalende person i Borgerservice og Jobcenter med speciale i internationale tilflyttere og deres forhold.

En samlet tjekliste over alt det, du som udenlandsk tilflytter skal have styr på.

Angivelse af lægernes sproglige kompetencer på kommunens hjemmeside.

Mere virkelighed og flere **case-historier som en del af online tilflytter-universet.** Alle i den internationale fokusgruppe stiller sig til rådighed for det videre arbejde og vil f.eks. gerne fortælle deres personlige historier.

Det skal afsluttende bemærkes, at den internationale gruppe mere identificerer sig som internationale i Sønderborg end tilflyttere og stiller med rette spørgsmålet: Hvornår er man ikke længere tilflytter?

Sønderborg
Udsigt i verdensklasse

Sønderborg Kommune
Rådhusvej 10
6400 Sønderborg

T: 8872 6400
post@sonderborg.dk

Sonderborgkommune.dk